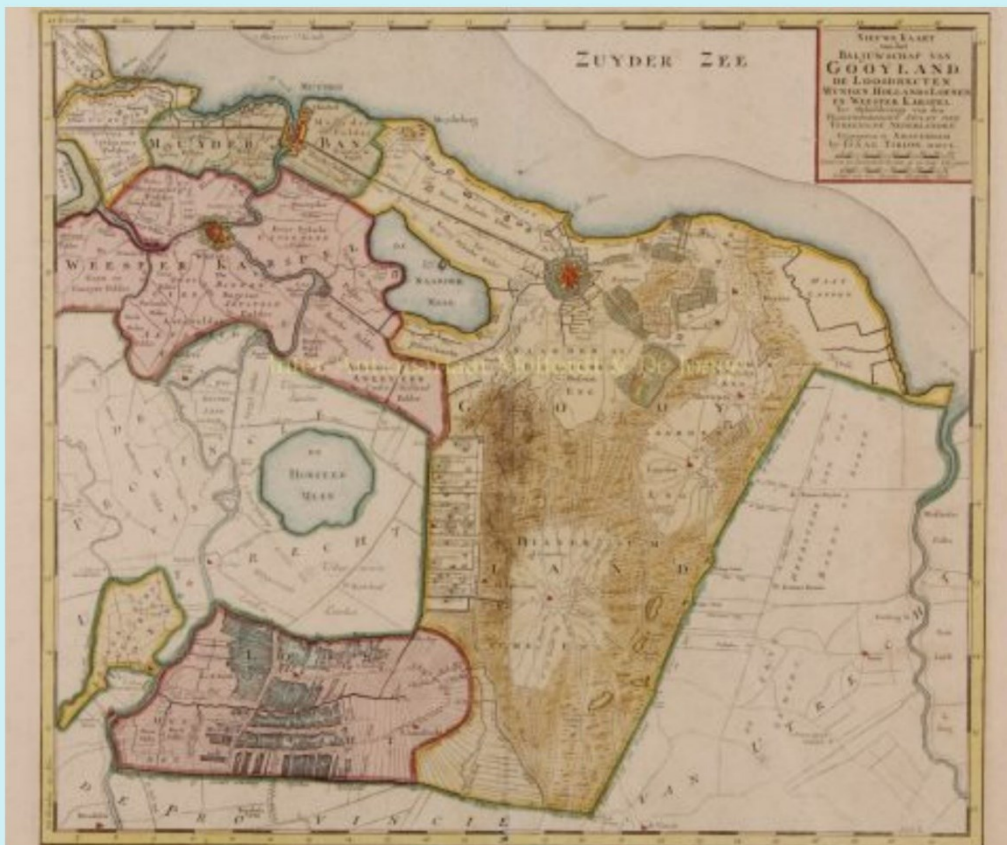

Gooise Sporen

2025-04

ngv Nederlandse
Genealogische
Vereniging
afdeling Gooiland

Inhoudsopgave

- Van de voorzitter
 - Bestuursmededelingen van het secretariaat
 - Terugkerende mededelingen
 - Aankondiging lezing 'Indische genealogie' op 10 januari 2026
 - Archief Gooi en Vechtstreek: cursus Genealogie voor beginners
 - Genealogisch onderzoek in Frankrijk
 - Elisabeth van Culemborg en de Nederlanden in de 15de en 16de eeuw
 - Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk' 50 jaar
 - Veluwse geslachten 50 jaar
 - 'Couranten Corpus': doorzoekbare 17de-eeuwse kranten
 - Nieuwe database Nederlandse krijgsgevangenen uit de Tweede Wereldoorlog
 - Oorlog voor de Rechter (3) - Twaalf extra onderzoeklocaties
 - Erelijst gevallen 1940-1945
 - Project: Toekomstagenda/ toekomstperspectief met toolbox Historische Verenigingen/Kringen (HVK's)
 - Trompenburgh
 - Digitale nalatenschap
 - Stamboom publiceren
 - Naturalisaties van 1850 tot 1934
 - Hongaarse Archieven
 - Evenementen in 2025 en 2026
 - Ledenaantal
 - Colofon
-

Van de voorzitter

Eind vorig jaar heb ik op deze plek een aantal plannen voor 2025 geschetst.

Allereerst ging het om het continueren van 'Gooise Sporen' als kwartaalblad. Zoals je ziet is dat ook dit jaar weer gelukt. Helaas met nog te weinig bijdragen van leden en ook onvoldoende 'Gooise genealogie'. Maar misschien is dat opgespaard voor het komende jaar?

Onze reguliere lezingen in de Bethlehemkerk wilden we uitbreiden van vier naar vijf en dat doel is ook bereikt:

4 januari	'Al en de genealoog'	door Karel Spee
26 maart	'Kadaster en genealogie'	door Dick Kaas
7 mei	'Genealogie vóór 1700	door Robert Keurntjes
10 september	'Rouwboarden'	door Fred van der Zwan
8 november	'Onderzoek in Frankrijk'	door Robert Philippo (met Franse kaas en wijn!)

Het plan om in de tussenliggende maanden andere activiteiten te organiseren is nog slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Op 3 april was er in de Bibliotheek Hilversum een workshop 'WieWasWie'. Een bijeenkomst voor nieuwe leden in april ging helaas niet door vanwege gebrek aan belangstelling.

Verder gecontinueerd zijn de inleidende lezingen 'Familiegeschiedenis' door Willem-Jan van Grondelle in onze regio (in maart in Bussum, oktober in Hilversum en november in Huizen), met een daaropvolgend Stamboomspreekuur (in januari in Weesp, maart in Laren, april in Bussum, oktober in Hilversum en december in Huizen). Daarnaast was er in mei ook zo'n spreekuur in het Archief in Hilversum (samen met Genealogie-werkgroep van de Seniorenvereniging Hilversum 'Senver').

Een nog te grote ambitie zou een eigen meerdaagse cursus 'Genealogie voor beginners' zijn, stelden we vorig jaar vast. Daarom verwezen we geïnteresseerden naar die van collega NGV-afdelingen (m.n. Utrecht en Amersfoort). Maar dat bleek uiteindelijk niet echt nodig, omdat 'ons' Archief Gooi en Vechtstreek in oktober zo'n cursus aanbood – waaraan we ook een bijdrage konden leveren.

Tenslotte hebben we de mogelijkheid onderzocht van het gebruik door leden van onze afdeling van de 'Kadaster Archiefviewer', waarmee zijn eigenaren van onroerend goed op te sporen is. Ook dat is gelukt: we beschikken over drie abonnementen die onze leden drie weken kunnen gebruiken. Meld je dus aan bij onze secretaris: het kan heel nuttig zijn voor je onderzoek!

Tijdens onze Afdelingsledenvergadering op 8 november hebben we van jullie het fiat gekregen om op de hierboven geschetste weg door te gaan en de genoemde activiteiten voort te zetten (inclusief onze zeer nuttige [website](#)). We proberen daarbij onze

stamboomsprekuren nog wat uit te breiden, zoals naar het Archief in Hilversum of Naarden of bij één of meer Historische Kringen in onze regio. Ook onderzoeken we de mogelijkheden van enkele workshops en van een historisch-genealogische excursie. Volop activiteiten dus! Daarbij heeft het bestuur gelukkig al de steun van een paar leden, maar dat zouden er natuurlijk veel meer moeten zijn. Neem gerust contact met ons op!

Binnenkort ontvang je de uitnodiging voor onze traditionele Nieuwjaarsbijeenkomst in de Bethlehemkerk in Hilversum, met deze keer een interessante lezing over 'Indische genealogie'. We hopen daar veel leden (én andere belangstellenden) te ontmoeten om gezamenlijk het glas te heffen op een mooi genealogisch jaar.

Het afdelingsbestuur wenst je ondertussen veel leesplezier met dit nummer van 'Gooise Sporen', fijne feestdagen, een prettige jaarwisseling, een fantastisch 2026 en vooral een goede gezondheid!!

Bestuursmededelingen van het secretariaat

Bestuursvergaderingen

Het Bestuur vergadert 11 februari 2026. Over onderwerpen waarvan je wilt dat het Bestuur die bespreekt, mail je de [secretaris](#).

Belangrijkste bestuursbesluiten juni t/m half december 2025

- De laatste lezing dit jaar - 'Onderzoek naar Franse voorouders' - wordt afgesloten met een glaasje Franse wijn.
- Het abonnement op de Kadaster Archiefviewer wordt gecontinueerd.

Nieuwjaarsbijeenkomst en lezingen

Op zaterdagmiddag 10 januari vindt van 14 – 16 uur (inloop vanaf 13.30 uur) de Nieuwjaarsbijeenkomst plaats. Van 14.00 – 14.15 uur heffen wij het glas op het jaar 2026. Jullie krijgen nog een aparte uitnodiging.

Vervolgens houdt Kevin Felter een **lezing over Indische Genealogie**.

Hij is Indisch genealoog, auteur en voormalig bestuurslid van de Indische Genealogische Vereniging (IGV).

De bronnen voor genealogisch onderzoek naar voorouders die in Nederlands-Indië hebben geleefd, verschillen op een aantal belangrijke punten met die van bronnen over voorouders in Nederland. Daarbij komt dat de toegang tot Indische genealogiebronnen ook nog eens moeilijker is dan die tot menig Nederlandse bron. Tijdens deze lezing zullen de meest geraadpleegde bronnen voor Indisch genealogisch

onderzoek aan bod komen middels praktijkvoorbeelden. Daarnaast zal ook in vogelvlucht de geschiedenis van Nederlands-Indië aan bod komen, voor de context en herkomst van de Indisch genealogische bronnen die wij vandaag de dag raadplegen voor genealogisch onderzoek.

De tweede lezing (ledenbijeenkomst) is op woensdag 4 maart 2026 van 20 – 22 uur.

Spreker: Harmen Snel

Onderwerp: Vastlopers en droogkokers

Iedere genealoog is in zijn of haar onderzoek wel opgelopen tegen schier onoplosbare problemen. Vooral als het gaat om de herkomst van het gezochte familielid. Harmen Snel geeft deze middag een lezing met een bijzondere vorm van participatie van de leden van de afdeling. De aanwezigen krijgen dit keer de gelegenheid om hem dat ene nooit opgeloste probleem voor te leggen, om zodoende samen mogelijk tot vervolgmogelijkheden voor verder onderzoek te komen.

Er zijn echter een paar voorwaarden:

1. De vraagstelling in voldoende context aanleveren (wat heeft de onderzoeker zelf al gedaan?) en de vraag dient vooraf te worden gemaïld naar de secretaris van de afdeling, die de mail doorstuurt naar de spreker.
2. De problematiek is bij voorkeur herkomst-gerelateerd en moet de plaatselijke regio overstijgen.
3. De vraagsteller dient aanwezig te zijn bij de lezing om eventueel een toelichting op de vraag te kunnen geven. De spreker gaat niet schriftelijk reageren op problemen van vraagstellers die niet aanwezig zijn op 4 maart. Het is ook niet de bedoeling dat hij uw probleem oplost, zo simpel zal het in de meeste gevallen ook niet zijn. Maar indien mogelijk geeft hij richting aan verder onderzoek.

Harmen Snel heeft vanaf 1981 tot begin 2025 gewerkt bij het Stadsarchief Amsterdam en meer dan veertig keer meegewerkt aan Verborgen Verleden.

Een **Lezing Familiegesciedenis** (Inleiding Genealogie) wordt door Willem-Jan van Grondelle in de bibliotheek Loosdrecht gegeven op donderdag 6 maart van 10 – 12 uur. Zie voor de actuele stand van zaken onze [Agenda](#).

Terugkerende mededelingen

Gooise Sporen als bijlage via mail

Jullie krijgen via een Mededeling te horen wanneer een nieuwe editie te downloaden is. Een groeiend aantal leden heeft aangegeven het op prijs te stellen ons afdelingsblad direct als bijlage bij een mail toegestuurd te krijgen. Mocht je dat ook willen, meld het dan de [secretaris](#).

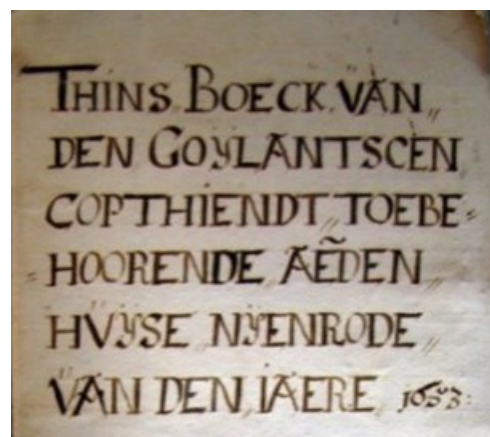
Stamboomsprekuren

Regelmatig houdt de afdeling in 't Gooi zogeheten Stamboomsprekuren. Deze vinden meestal plaats in bibliotheken, archieven en locaties van historische kringen. Gedurende een dagdeel zijn deskundigen aanwezig om jullie én belangstellenden te helpen. Dat kan zijn bij

- Niet weten hoe te beginnen;
- Het zoeken in wiewaswie.nl;
- Vastlopers: waar kan ik verder zoeken;
- Gebruik van (digitale) bronnen zoals doopboeken;
- Enzovoorts ...

Gooise Voorouders

Voor leden (en niet-leden) met voorvaders en -moeders in 't Gooi is er goed nieuws! Ons gewaardeerd lid Jan Schipper heeft zijn werk over de bevolking van het Gooi in de 16de tot en met het begin van de 19de eeuw aangepast en aangevuld. Op zijn site vinden jullie uiteraard zijn bestand over de Koptienden van Gooiland (een lokale belasting in natura) met daarbij een handreiking voor genealogisch gebruik. Misschien nog belangrijker voor genealogen zijn de **Bevolkingsreconstructies** van Blaricum, Laren, Hilversum en Huizen. Veel gezinnen met bronvermelding en vindplaatsen in allerhande akten zijn daar te vinden. Contact Jan Schipper: info@genealogie-huizen.nl

Ondersteuning

Zoals jullie weten bestaat het Bestuur uit een klein aantal vrijwilligers. Gelukkig krijgt het ondersteuning van een enkele leden die helpen bij de Stamboomsprekuren, het geven van lezingen en bij de opvang van nieuwe leden. Als je enigszins bedreven bent in genealogie en

het leuk vindt je kennis te delen, meld je dan aan als **ondersteuner**. Het op weg helpen van (toekomstige) leden geeft natuurlijk een warm gevoel. Je kunt natuurlijk ook toetreden tot het Bestuur. Neem eens contact op met het Bestuur tijdens een lezing of Stamboomspreekuur. Of stuur een mail naar de [secretaris](#) of [voorzitter](#).

Duits schrift en Latijn in de parochieregisters

Omdat veel van onze voorouders hun oorsprong in Duitsland hebben, is het onontkoombaar dat we ooit te maken krijgen met aktes in Duits schrift. Ook zijn veel van onze voorouders rooms-katholiek (geweest).

Onze zusterafdeling Kempen- en Peelland heeft een digitale uitgave van hun tijdschrift De Twee Kwartieren gemaakt met achtergrond, oefenopgaven (en transcripties) in de verschillende soorten **Duits schrift**. Bovendien een tweede extra uitgave met handvatten hoe om te gaan met het **Latijn** uit de katholieke kerkboeken. Op verzoek stuurt de [secretaris](#) jullie deze editie(s) toe.

Kadaster Archiefviewer

Bij genealogisch onderzoek krijg je soms te maken met huizen of land die voorouders in bezit hadden. De afdeling heeft voor haar leden een abonnement genomen op de Kadaster

Archiefviewer. Daarmee zijn eigenaren van onroerend goed op te sporen.

De regels zijn:

- Leden kunnen voor een periode van drie weken toegang krijgen tot een maximum van drie personen.
- Zij houden zich aan de voorschriften van het Kadaster.
- Aanmelden via de [secretaris](#). Deze stuurt een korte gebruiksaanwijzing, een inlognaam en een wachtwoord.

Meer informatie – ook over mogelijke cursussen – staat [hier](#) op de NGV-site.

Aankondiging lezing 'Indische genealogie' op 10 januari 2026

[Louis Heinsman]

Het was een langgekoesterde wens van het afdelingsbestuur om een lezing te kunnen wijden aan familieonderzoek in het voormalige Nederlands-Indië.

Gelukkig hebben we **Kevin Felter** hiertoe bereid gevonden. Hij is Indisch genealoog, auteur en voormalig bestuurslid van de Indische Genealogische Vereniging (IGV).

Hij is vooral ook bekend als de projectleider van het IGV-project '*Herinneringen Eerste Generatie Indische Nederlanders in Nederland*' dat resulteerde in de prachtige publicatie '*Kind in Indië – Jeugdjaren en familielevens in Nederlands-Indië*' (IGV, Dordrecht, 2021), in twee kloeke delen in een cassette (samen 642 bladzijden).

Uit: 'Kind in Indië'

Zoals ik al aangaf in '[Gooise Sporen](#) 2025/01 bij de bespreking van de nieuwe website [Onsland.nl](#), is er een grote kans dat je bij je genealogisch onderzoek te maken krijgt met familieleden die voor korte of langere tijd verbleven in wat ooit Nederlands (Oost-)Indië werd genoemd en nu natuurlijk Indonesië is.

De bronnen voor genealogisch onderzoek naar voorouders die in Nederlands-Indië hebben geleefd, verschillen op een aantal belangrijke punten met die die we dagelijks gebruiken in ons onderzoek naar voorouders in Nederland. Ook de toegang tot Indische genealogiebronnen is moeilijker is dan die tot menige Nederlandse bron. Bovendien moet je enige kennis hebben van een zeer uitgebreid gebied met een zeer ingewikkelde geschiedenis.

Zoals al in de 'Bestuursmededelingen' wordt gemeld, zullen tijdens de lezing de meest geraadpleegde informatiebronnen voor Indisch genealogisch onderzoek aan bod komen door middel van praktijkvoorbeelden. Daarnaast zal voor de context en herkomst van de Indisch genealogische bronnen ook in vogelvlucht de geschiedenis van Nederlands-Indië aan bod komen.

Mogelijke bronnen

Als je je nu al een beetje wilt oriënteren op dit onderwerp is natuurlijk allereerst de [website](#) van de **Indische Genealogische Vereniging (IGV)** aan te bevelen.

"De IGV is een actieve vereniging van meer dan 1600 leden, jong tot oud, die geïnteresseerd zijn in hun Indische en Indonesische roots en -familiegeschiedenis. Leden helpen elkaar met onderzoek en door de vereniging worden regelmatig workshops en lezingen georganiseerd. Er zijn werkgroepen voor o.a. ontsluiting van digitale bronnen, Indisch DNA en oral history. Bovendien hebben leden exclusief toegang tot het [Indisch Archief](#), een professionele database met meer dan 2 miljoen records met gegevens die lang niet allemaal publiekelijk toegankelijk (mogen) zijn. Ook kunnen leden met 50% korting (digitale) publicaties aanschaffen in onze webshop".

Daar vind je ook een [stappenplan](#) om serieus op zoek te gaan in die regio. Sommige zaken zijn alleen (of met korting) te verkrijgen als je lid bent van de IGV (als je al Vriend van het CBG bent is dat al vanaf € 18,00 per jaar mogelijk).

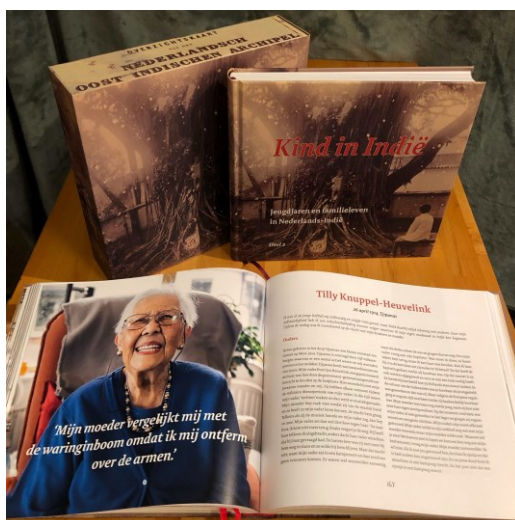
Ook elders zijn de laatste jaren steeds meer bronnen over dit onderwerp op het internet beschikbaar gekomen. Zo kun je bij www.wiewaswie.nl kiezen voor de regio 'Nederlands-Indië' en zijn er bij www.delpher.nl meer dan dertig kranten uit dat gebied te doorzoeken. Ook het **CBG** kent meer dan 300.000 doorzoekbare 'Oost-Indische bronnen' (waar in augustus 2023 ook het 'Indisch Oud-Paspoortarchief' beschikbaar is gekomen). Hierboven werd al Onsland.nl genoemd.

En zo is er nog veel meer te vinden. Onze collega's van de **NGV-afdeling Flevoland** hebben bv. een aardig overzichtje van een aantal bronnen op hun [website](#) staan.

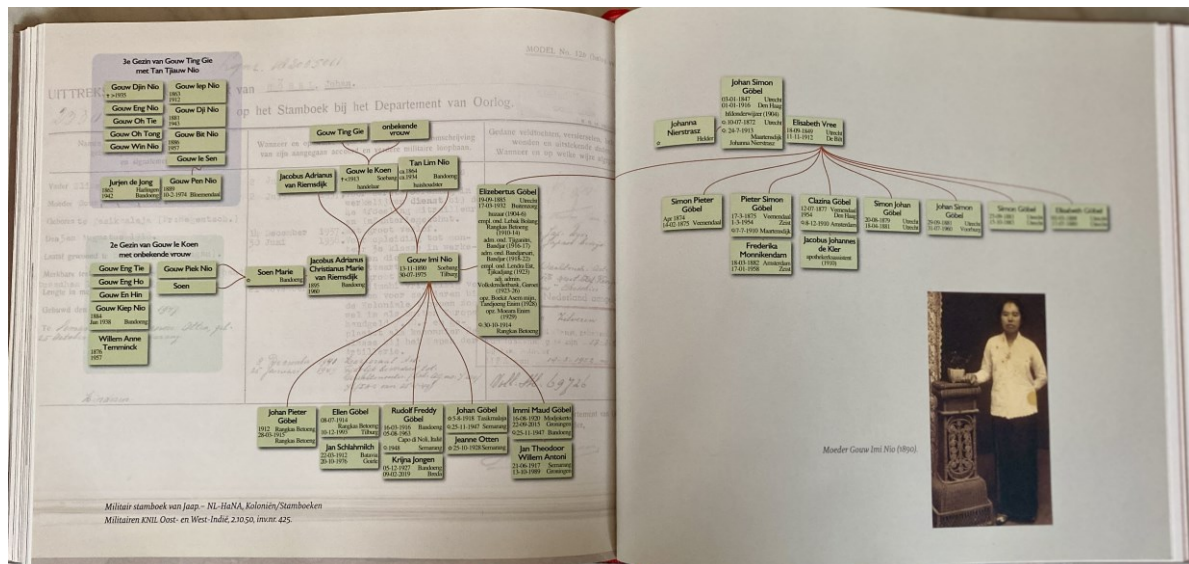
'Kind in Indië'

Helaas op dit moment uitverkocht (maar wel via bibliotheken en wellicht de tweedehandsmarkt te verkrijgen) is de al genoemde uitgave 'Kind in Indië' waarvan Kevin Felter de projectleider was, waarvan al twee drukken zijn verschenen. Een aanrader voor iedereen die in dit onderwerp en in 'oral history' is geïnteresseerd.

In de twee delen komen dertig Indische Nederlanders uitgebreid aan het woord, laatste ooggetuigen van een koloniaal tijdperk, over hun jeugd gedurende de eerste helft van de twintigste eeuw in Nederlands-Indië. Ze vertellen over hun leven voor en in de Tweede Wereldoorlog en tijdens de Bersiap en hun repatriëring naar Nederland. Getuigenissen van uitzonderlijke en veelal ingrijpende ervaringen. Ze vertellen ons over hun omgang met bedienden, over eten en magie, de tropische natuur, hun internering en vervolging in Japanse kampen en hun angsten tijdens de onafhankelijkheidsoorlog, maar ook over vrolijke belevenissen op de lange bootreis naar Nederland – ervaringen die met elkaar het wezen van de Indische cultuur bepaald hebben.

Een ander kernaspect in hun verhalen vormen de geschiedenissen van familieleden en de wortels van het eigen gezin. Aan de hand van uitgebreid archiefonderzoek – waarbij gegevens van onder meer kerken, de burgerlijke stand en VOC-archieven zijn gebruikt – zijn voor dit boek markante Indische familie verhalen en -legendes onderzocht. Uit losse archiefdocumenten zijn **Indische stambomen** opgebouwd die een verrassend beeld geven van de oorsprong van Indische Nederlanders en de beroepen die ze in 'de Oost' uitoefenden.

Uit: 'Kind in Indië'

*Stamboom van Johan (Jaap) Göbel (Tasikmalaja, 5 aug 1918 – Gorinchem, 25 nov 2025) **

De combinatie van stamboomonderzoek, familie verhalen en achtergronddocumentatie geeft ook een unieke kijk in de gemeenschap en de oorsprong van een aantal relatief onbekende bevolkingsgroepen in de Archipel: de Toegoenezen, Indo-Chinezen en Indo-Afrikanen (ofwel 'Zwarte Hollanders').

Tegelijk beseffen de samenstellers dat in deze dertig verhalen slechts een deel van de grote etnische, culturele en maatschappelijke diversiteit van Nederlands-Indië te vatten is:

"Zo missen wij bijvoorbeeld verhalen van Indo-Europeanen of gelijkgestelden die achterbleven in Indonesië, Molukkers, (indo-) Europeanen die na de oorlog niet naar Nederland maar naar elders vertrokken, Depokkers, Armenen, Joden en bijvoorbeeld Indische Nederlanders met afstamming van de Javaanse adel." (Deel 2, pag. 275).

* Het is toeval dat ik de stamboom van Jaap Göbel heb gekozen als illustratie bij dit artikel. Pas bij het afronden ervan zag ik hij vorige maand overleden is op 107-jarige leeftijd, nog geen drie maanden na zijn 76-jarige bruiloftsviering. Hij en zijn vrouw Jeanne Otten (ook een van de dertig geïnterviewden) komen daarmee voor in de [lijst van lang getrouwde en oudste echtparen in Nederland](#).

Archief Gooi en Vechtstreek: cursus Genealogie voor beginners

[Anne Schley]

Van 3 t/m 24 oktober werd er bij het Archief Gooi en Vechtstreek in Hilversum op vier vrijdagmiddagen een cursus Genealogie voor beginners gegeven. Omdat ik meer wilde weten over het archief zelf, had ik mij opgegeven.

De inhoud van de cursus was als volgt:

1^e middag

- Inleiding in de genealogie (stamboomonderzoek)
- Genealogische bronnen: uitleg over de burgerlijke stand, bevolkingsregisters en persoonskaarten
- Belang van *oral history*

2^e middag

- Aan de slag met de genealogische bronnen
- Zoeken in de archieven en in de internetportals
- Toelichting op het verwerken van genealogische gegevens in programma's, onder meer GensDataPro

3^e middag

- Uitleg over beroepen en hoe je hier meer over kunt vinden
- Rondleiding door de depots van Archief Gooi en Vechtstreek

4^e middag

- Historische bronnen; onder meer archieven van notarissen en rechtbanken, hinderwetvergunningen, kadaster en memorie van successie

Er was steeds gelegenheid om vragen te stellen over je eigen onderzoek. We hebben hele mooie en zeer oude documenten kunnen bekijken als voorbeeld van de diverse bronnen die in het archief beschikbaar zijn.

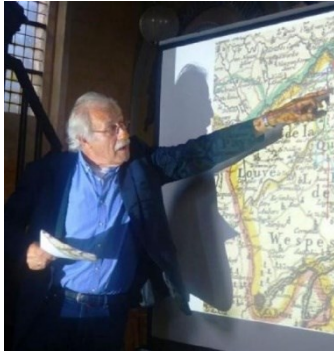
Naderhand kregen we de teksten en Powerpoint presentaties via de mail toegestuurd. Ondanks dat ik al een tijdje bezig ben, heb ik toch nog nieuwe dingen geleerd. Deze cursus is een aanrader voor iedereen en mochten er in de toekomst nog andere cursussen gegevens worden, dan zal ik zeker weer meedoen.

Oude Enghweg 23,
Hilversum

Genealogisch onderzoek in Frankrijk

[Anne Schley]

In deze presentatie door Robert Philippo ging het over migraties en vervolging, welke Franse archiefsoorten, websites en bronnen er zijn en uitleg gegeven van termen en kalenders.

Historische achtergrond

Veel Nederlanders hebben Franse voorouders als gevolg van:

- Religieuze vervolging, vooral van hugenoten (16e–18e eeuw).
- Militaire contacten tussen Frankrijk en Nederland.
- Migratie naar Frankrijk voor werk.

Belangrijke periodes voor de genealogie:

- Godsdienstoorlogen (1560–1654)
- Absolutisme onder Lodewijk XIV (1654–1792)
- Franse Revolutie (1789–1792)
- Napoleontische tijd (1799–1815)
- Wereldoorlogen (20e eeuw)

Deze gebeurtenissen veroorzaakten vluchtelingenstromen, sociale en economische malaise.

Franse kerkregisters

Katholieke parochieregisters

- Vanaf 1539 (Edict van Villers-Cotterêts) verplicht vastgelegd.
- Bevatten dopen, huwelijken en begrafenissen.
- Vanaf 1667 wordt een dubbel archief verplicht.
- Tot 1792 vormen kerkregisters de officiële burgerlijke registratie.

Protestantse registers (RPR)

- Vaak onvolledig door vervolging.
- Bestaan tussen 1559–1685 in zeer beperkte aantallen.
- Na 1685 verboden; veel clandestiene of verloren bestanden.
- 1787–1792: registers van huwelijksrehabilitaties.

Herkomst van Franse familienamen

- Patroniemen (Martin, Bernard)
- Locatie-namen (Dupont, Duval)
- Beroepen (Boucher, Lefebvre)
- Bijnamen (Legrand, Joly)
- Etnische of regionale oorsprong (bijv. Keltisch, Germaans, Viking-Noors)

Bron: Wikimedia – mensen vluchten voor de oorlog

Archiefsoorten en begrippen

Belangrijkste bronnen:

- État Civil (burgerlijke stand)
 - Geboorteakten (100 jaar beperking)
 - Huwelijksakten (75 jaar)
 - Overlijdensakten (vrij toegankelijk)
- Kerkregisters (katholiek en protestants)
- Notariële bronnen
- Militaire dossiers
- Bevolkingsregisters
- Livret de famille
- Diverse certificaten en genealogische verenigingen
- Woordenlijst met veel gebruikte Franse termen in akten.

Belangrijk bij online onderzoek

Algemene websites:

- [Geneanet](#) – grootste platform, veel user-content
- [Filae](#) – sterk in burgerlijke stand
- [FranceGenWeb](#), Geneaservice, MyHeritage

Speciale databases:

- INSEE en [Décès-en-France](#) – overlijdens sinds 1970
- [Gallica](#) (BNF) – Franse kranten en boeken
- [Mémoire des Hommes](#) – militaire slachtoffers
- Vreemdelingenlegioen (BALE)
- Diverse databases voor koloniale troepen en oorlogsslachtoffers

Departementale en nationale archieven:

Per departement zijn veel kerkregisters en BS-akten gratis online.

Aanbevolen startpunten:

1. [Departementale digitale archieven](#)
2. [FamilySearch Wiki](#)
3. [FranceGenWeb](#)
4. Lokale genealogische verenigingen
5. Franse YouTube-uitlegvideo's

Praktijkvoorbeelden uit de verschillende tijdsperiodes

- Commelin – Bonnenuict (Douai → Amsterdam, 16e eeuw)
- Jaques Hagues (Rouen → Amsterdam, 17e eeuw)
- Anne Elisabeth Gockel (Den Haag – Parijs, 18e eeuw)
- Nelly Nieuwstraten (NL → FR, 19e–20e eeuw)
- Teunis den Uil (migratie Sliedrecht → Noord-Frankrijk, 20e eeuw)

Deze voorbeelden illustreren het gebruik van Nederlandse én Franse archieven.

Elisabeth van Culemborg en de Nederlanden in de 15de en 16de eeuw

[Dik Jager]

Tijdens een wandeling door het stadje Culemborg komt het gesprek op de stichtster van het Elisabeth Weeshuis – Elisabeth van Culemborg dus – en haar relatie met de hertogen van **Bourgondië** en keizer Karel V, heer der **Nederlanden**. Een tijdlang is haar man stadhouder van **Holland** én baljuw van **Gooiland**; dat betekent een nog grotere interesse en de aanleiding voor dit artikel. Hierin wordt ingezoomd op de heerlijkheid Culemborg en deze Elisabeth (1475-1558), haar voorgeslacht, haar huwelijken en haar verdiensten voor de stad.

Vervolgens komen twee Margaretha's (tante en nicht) aan de orde: eerst Margaretha van Oostenrijk, een tante van Karel V, vervolgens Margaretha van Parma, diens dochter. Met beiden heeft Elisabeth te maken gehad. Kort wordt de geschiedenis van de Bourgondische Nederlanden en de overgang van de Bourgondische naar de Habsburgse (Oostenrijkse of Spaanse) Nederlanden geschetst. Het Bourgondische Huis komt voort uit de zoon van de Franse koning Jan II (1319-1364); de relatie met de Oostenrijkse Habsburgers begint als keizer Maximiliaan I in 1477 met de erfdochter Maria van Bourgondië trouwt. Tenslotte gaat het over de nalatenschap van Elisabeth.

De heer der Nederlanden is meestal een koning of een hertog. Deze stelt een landvoogd(es) aan voor het dagelijks bestuur en stadhouders voor de provincies. Deze functionarissen worden meestal in de (aangetrouwde) familiekring gezocht.

Tijdens onderzoek voor dit artikel duiken woorden op van de lessen Vaderlandse Geschiedenis op de lagere school (tegenwoordig basisschool geheten). Boomers herinneren zich natuurlijk Karel V, Alva, Parma, Smeekschrift der Edelen, Jacoba van Beieren, Philips de Goede – de Schone – de Tweede, etcetera.

Er is een aantal geneagrammen toegevoegd. Deze figuren laten familierelaties zien én geven zo mogelijk letterlijk een gezicht aan beschreven personen. De geneagrammen zijn door de auteur gemaakt met het genealogieprogramma GensDataPro.

Culemborg

Figuur 1

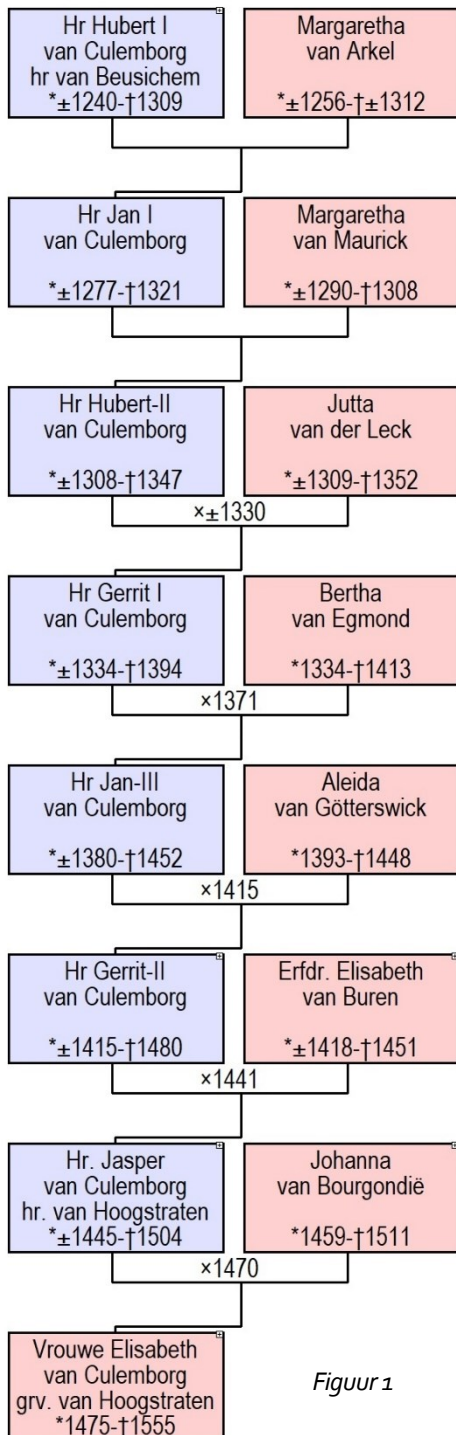
De heren van Culemborg bezitten een kasteel, circa 1281 gebouwd door een Hubert van Beusichem. De uitbreidingen in de loop der eeuwen leiden aan het begin van de 16de eeuw tot het kasteel van figuur 1.

Het bevat een voorburch met binnenhof, een grote zaal (*Hoge Sael*), een vierkante toren, twee ronde torens en diverse bijgebouwen.

Na het rampjaar 1672 is het kasteel door de Fransen volkomen uitgewoond. De jaren daarop raakt het verder in verval.

De Staten van het Kwartier van Nijmegen kopen het graafschap Culemborg in 1720. Zijn laten in 1735 het kasteel voor het grootste deel slopen. De witte toren blijft nog een kleine eeuw als markant bouwwerk staan, maar valt uiteindelijk in 1812 onder de slopershamer.

Voorgeslacht en echtgenotes van Elisabeth van Culemborg

Figuur 1

Vrouwe Elisabeth van Culemborg (1475- 1555) is de oudste dochter én erfgename van heer Jasper van Culemborg (± 1445-1504) en Johanna van Bourgondië (†1511). Een paar broertjes overlijden vroeg. Haar stamreeks tot de eerste heer van Culemborg staat in figuur 2.

Zij trouwt in 1501 met graaf Jan van Luxemburg, geb. ± 1477, heer van Ville, ovl. in 1508, kamerheer en vertrouweling van Philips de Schone. Na het overlijden van haar vader is zij een rijke en dus gewilde vrouw. Zij hertrouwt in 1509 met Antoon I van Lalaing, geb. in 1480, heer van Montigny, ovl. in 1540. Beide huwelijken blijven kinderloos.

Op een paar schilderijen zijn beide echtgenoten, die vrienden waren, gezamenlijk afgebeeld (figuur 3).

- De schoonzus van haar tweede man Antoon is familie van haar eerste man (figuur 4).

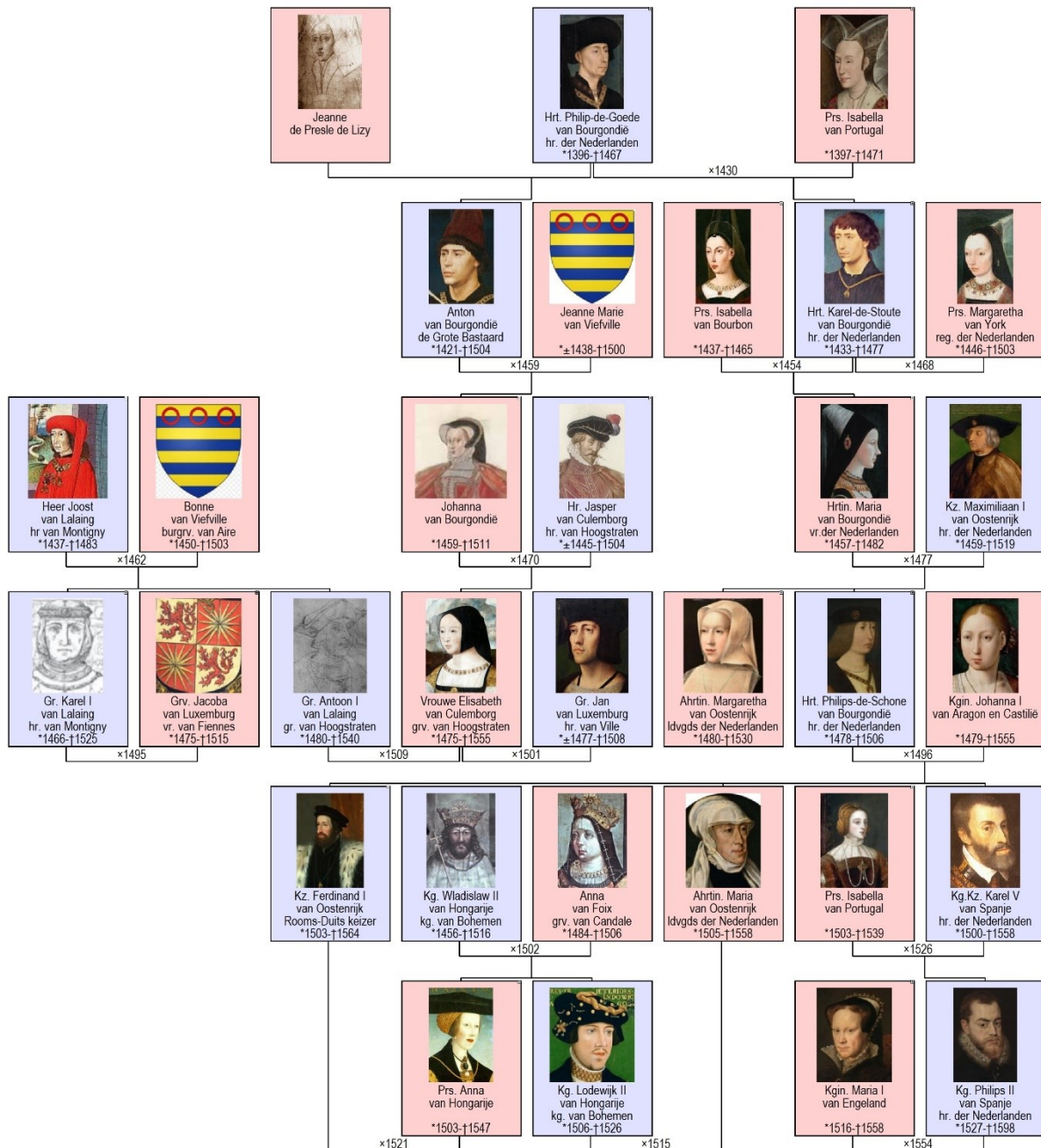

Figuur 3

Elisabeth is bovendien vrouwe van Hoogstraten (provincie Antwerpen), vlak tegen de huidige Nederlandse grens. In 1518 verheft Karel V deze heerlijkheid tot graafschap. Zij schenkt dit graafschap aan haar man Antoon, maar houdt zelf het vruchtgebruik. In 1555 wordt ook de heerlijkheid Culemborg een graafschap. Elisabeth mag zich slechts enkele maanden gravin noemen. Daarom is ze bekend gebleven als vrouwe van Culemborg.

Haar grootvader van moederskant is Anton van Bourgondië, bijgenaamd de Grote Bastaard (een eretitel in de late middeleeuwen). Deze onwettige zoon van hertog Philips de Goede van Bourgondië heeft een nauwe band met zijn halfbroer hertog Karel de Stoute. Elisabeth heeft daardoor een nauwe band met het Bourgondisch hof in Brussel, waar ze samen met onder anderen Philips de Schone opgroeit. Deze hertog is de zoon van de Habsburgse keizer Maximiliaan I en Maria van Bourgondië. Maria is de laatste vrouwe der Nederlanden uit het Bourgondische huis.

- Zij is ook het halfnichtje van de grootvader van Elisabeth (figuur 4).

Figuur 4 Elisabeth en het Bourgondische en Habsburgse Huis

Aan het hof en bouwwerken

Vanaf 1496 tot haar eerste huwelijk in 1501 is Elisabeth hofdame van diens vrouw *Johanna van Castilië*, ook bekend als Johanna de Waanzinnige aan het hof in Brussel. Na het overlijden van Maria van Bourgondië verkrijgt eerst keizer Maximiliaan en later haar zoon Philips de Schone de heerschappij van de Bourgondische Nederlanden.

- de maternale grootmoeder van Elisabeth is een achternicht van haar schoonmoeder (figuur 4).

Elisabeth woont eerst in Brussel, later aan het hof in Mechelen en vervolgens weer in Brussel. Ze heeft zelf geen kinderen, maar neemt wel de zorg op voor (onechte) kinderen aan het Hof. Haar loyaliteit ligt bij de katholieke kerk en Karel V. Zij moet niets van de reformatie hebben – ze verbiedt in Culemborg de boeken van Erasmus - en nodigt als zij na de dood van Antoon het hof heeft verruild voor Culemborg daar de Jezuïeten uit. Zij laat de twee broers Koen en Dirck Jansz. arresteren op verdenking van ketterij. De eerste wordt onthoofd, de tweede krijgt gratie. Het blijft bij die ene terechtstelling. Tijdens haar leven houden de ketters zich verder stil.

Figuur 5 Een briefkaart

Omstreeks 1520 stichten zij en haar man op de Lange Havendijk in Culemborg het zogenaamde Sint-Elisabeth College, een instelling voor huisvesting en onderhoud van een zestal 'arme clercken'.

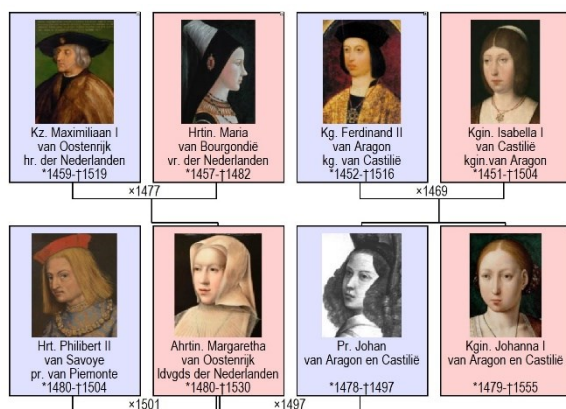
In Brussel en Mechelen bouwen zij stadspaleizen.

In Hoogstraten laten zij tussen 1525 en 1550 de Sint-Katharinakerk bouwen. Het imposante bouwwerk wordt de 'kathedraal van de Kempen' of in de volksmond 'ons Katrien' genoemd.

In 1534 geeft Elisabeth opdracht een prachtig stadhuis in Culemborg te bouwen (figuur 5). Ze laat kerken verfraaien en ondersteunt de armen.

In 1555, in het jaar van haar dood, sticht zij nog in Hoogstraten nog het Knechtjescollege, bestemd voor de opvang van twaalf weesjongens.

Margaretha van Oostenrijk

Figuur 6 De huwelijken van Margaretha van Oostenrijk

Na de dood van haar eerste man wordt Elisabeth grootmeesteres bij landvoogdes Margaretha van Oostenrijk (1480-1530). Deze dochter van keizer Maximiliaan I krijgt na het overlijden van haar broer Philips de Schone het bestuur over de Habsburgse Nederlanden. Zij vestigt zich in 1507 in Mechelen en Elisabeth gaat met haar mee. Deze zelfstandige stadstaat is in de praktijk de hoofdstad van de uit zeventien provincies bestaande Nederlanden. Daar neemt Margaretha met Elisabeth onder

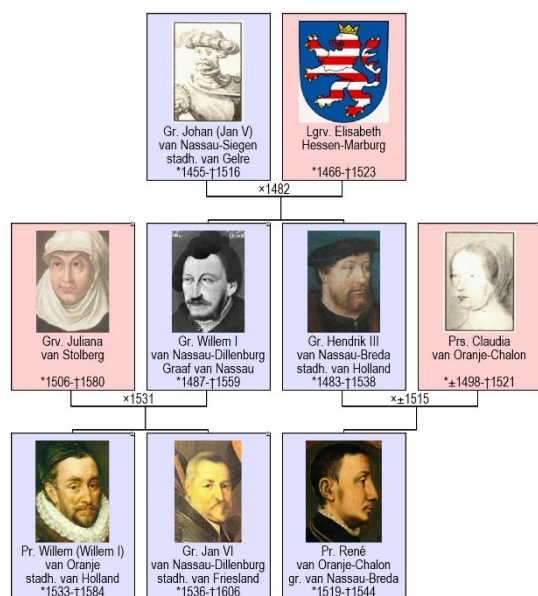
andere de zorg op zich van haar neefje Karel, de latere koning-keizer Karel V.

Tijd heeft Margaretha genoeg. Haar eerste huwelijk in 1497 met Johan van Aragón, de Spaanse kroonprins, vindt een vroeg-tijdig einde als hij al na vijf maanden sterft. Zie figuur 6.

- Hij is de broer van haar schoonzus.

Margaretha's tweede huwelijk met hertog Philibert II van Savoye in 1501 duurt iets langer: maar na drie jaar overlijdt ook hij. Margaretha brengt de rest van haar leven als kinderloze weduwe door.

Holland en Gooiland

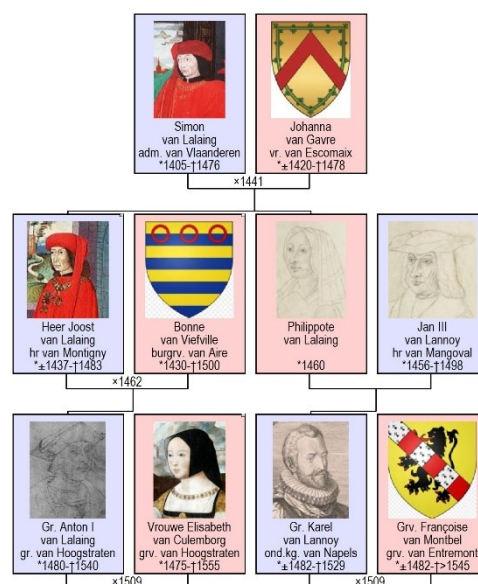
Figuur 7

Antoon bekleedt evenals zijn oudere broer graaf Karel van Lalaing (pas) na zijn huwelijk hoge functies aan het Bourgondische hof onder Philips de Schone en Karel V. Beiden zijn ridder van het Gulden Vlies en kamerheer, en horen dus tot de intimi van de hertogelijke familie. In 1509 wordt Antoon benoemd tot baljuw van Gooiland. Antoon is niet alleen thuis in de politiek aan het hof, maar is ook succesvol als bevelhebber. Hij strijdt decennia lang tegen de Gelderse hertog Karel van Egmont en ontzet Den Haag als diens veldheer Maarten van Rossem in 1522 deze stad aanvalt. Vervolgens brengt hij in 1528 Utrecht onder de heerschappij van Karel V. Na het overlijden van Margaretha van Oostenrijk in 1530 is Antoon van Lalaing een paar maanden landvoogd van de Nederlanden. Vervolgens benoemt Karel V hem als stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht. Zijn voorganger en opvolger als stadhouder zijn twee graven van Nassau: graaf Hendrik III van Nassau-Breda en diens zoon René van Châlons, graaf van Nassau-Breda en prins van Oranje. Deze laatste benoemt in zijn testament zijn neef Willem (de Zwijger) als opvolger in het prinsdom Oranje (figuur 7).

Margaretha van Parma

De latere landvoogdes der Habsburgse Nederlanden Margaretha van Parma (1522-1586) is een onwettige dochter van keizer Karel V bij Johanna van der Gheynst. Zij wordt in 1529 door hem als dochter erkend en mag zich evenals haar tante Margaretha van Oostenrijk noemen. Bij verschillende aan het hof bekende families is zij ondergebracht om opgevoed te worden. Onder anderen bij Antoon en Elisabeth van Culemborg en later in Italië bij de weduwe van graaf Karel van Lannoy, de onderkoning van Napels en vriend van Karel V.

Figuur 8

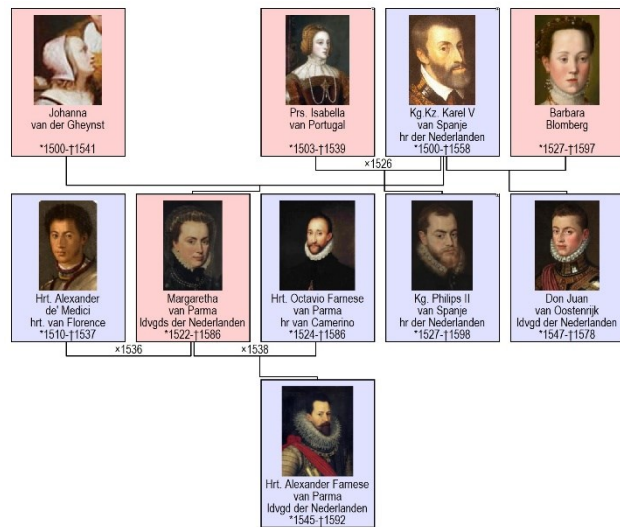

Deze Françoise van Entremont is (ook) hofdame bij Margaretha van Oostenrijk geweest.

- De moeder van de onderkoning is een tante van de eerste man van Elisabeth van Culemborg (figuur 8).

Het eerste huwelijk van Margaretha met de Alexander de'Medici, hertog van Florence duurt slechts één jaar (figuur 9). Zij hertrouwt in 1538 vervolgens Ottavio Farnese, hertog van Parma. Hun zoon is Alexander Farnese, hertog van Parma en landvoogd van de Nederlanden van 1578 tot 1592. Zij staat verder bekend onder de naam van haar man als Margaretha van Parma.

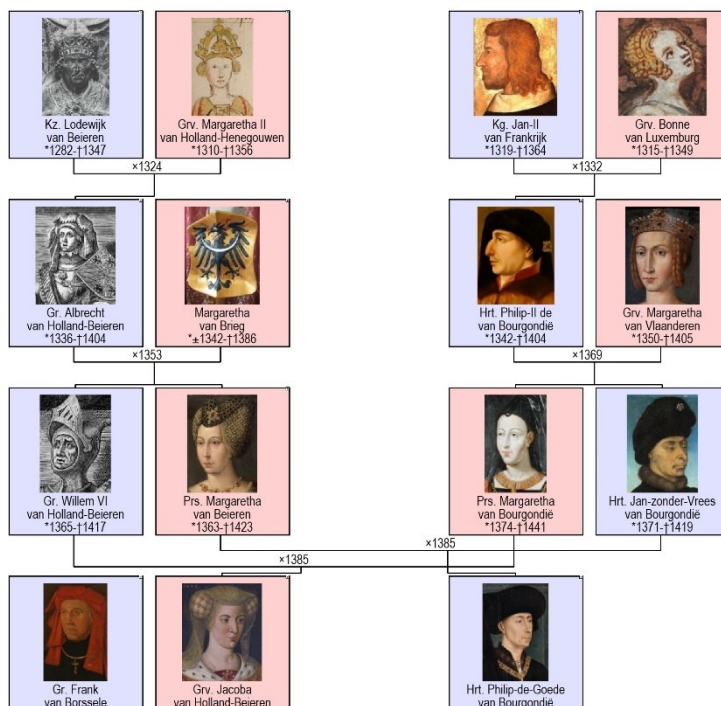
- Ze kiest goed katholieke echtgenoten: haar eerste echtgenoot is een bastaardzoon van de latere paus Clementius VII en haar tweede man is een kleinzoon van paus Alexander III.

Figuur 9

Zij is degene die het smeekschrift van de edelen in ontvangst neemt in 1566, even voor het begin van de 80-jarige oorlog. Haar halfbroer Philips II vindt haar te veel op de hand van de ontevreden Hollanders en vervangt haar achtereenvolgens door de hertog van Alva, door Luis de Requesens en door Don Juan, evenals Margaretha een bastaardkind van Karel V (figuur 9). Vanaf 1578 wordt ze vier jaar lang weer landvoogdes samen met haar zoon de hertog van Parma.

De Nederlanden

Figuur 10 Holland, Vlaanderen en Bourgondië

De hertogen van Bourgondië weten door o.a. slimme huwelijkspolitiek, erfenissen en aankoop een groot deel van de huidige Benelux te verwerven. Zo brengt het huwelijk van hertog Philips II van Bourgondië met Margaretha van Male - de erfdochter van Vlaanderen – in 1369 hem dit graafschap en het graafschap van Artois. En Jacoba van Beieren staat bij de 'Zoen van Delft' in 1428 Holland, Zeeland en Henegouwen af aan haar dubbele neef hertog Philips III of de Goede (figuur 10).

- De moeder van Philips de Goede is de zus van Jacoba's vader;
- Jacoba's moeder is zijn tante.

Haar laatste huwelijk van deze Hollandse gravin met de Zeeuwse edelman Frans van Borssele, stadhouder van Holland en Zeeland is tegen de zin van de hertog van Bourgondië.

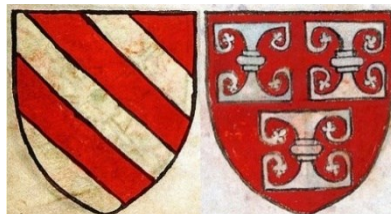
Wapens

Het wapen van Elisabeth van Culemborg (figuur 11) is gevierendeeld en gaat terug tot dat van heer Hubert II van Culemborg die met de erfdochter Jutta van der Leck trouwt (figuur 2). Hun zonen nemen het wapen van hun moeders familie - een klimmende leeuw in zwart (sabel) op een zilveren schild - op in hun wapen. Tijdens de huwelijken van Elisabeth vormen de wapens van haar echtgenoten de helft van haar wapen. Zie ook figuur 3. De heren van Beusichem voeren als wapen drie schuinbalken in rood (keel) op een wit schild (figuur 12 links). Zij zijn in de 13de eeuw nauw verwant aan de heren van Zuijlen. Het wapen van de familie Van Zuijlen (Sulen/Zuylen/Zuilen) bestaat uit drie gestileerde zuilen in zilver op een rood (keel) schild (figuur 12 rechts). Het wapen van de Culemborg - een deel van dat van Elisabeth - ziet er iets anders uit (figuur 13).

Figuur 11

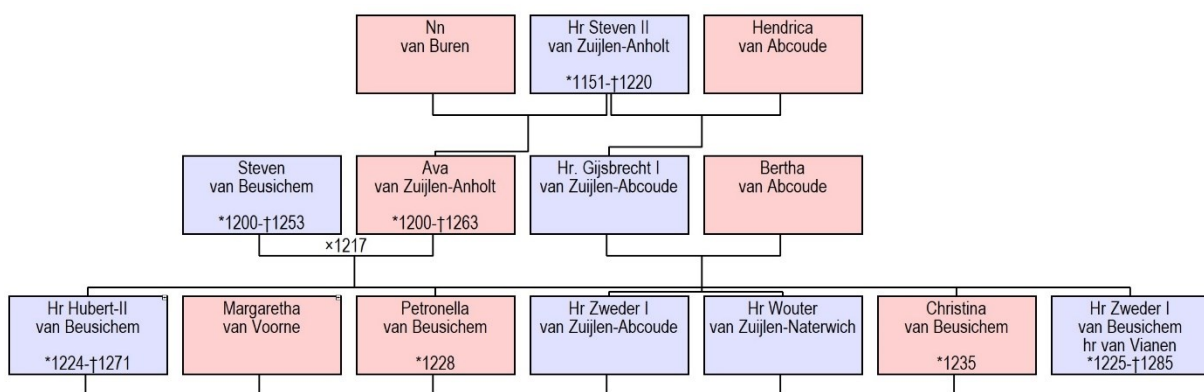
Figuur 12

Figuur 13

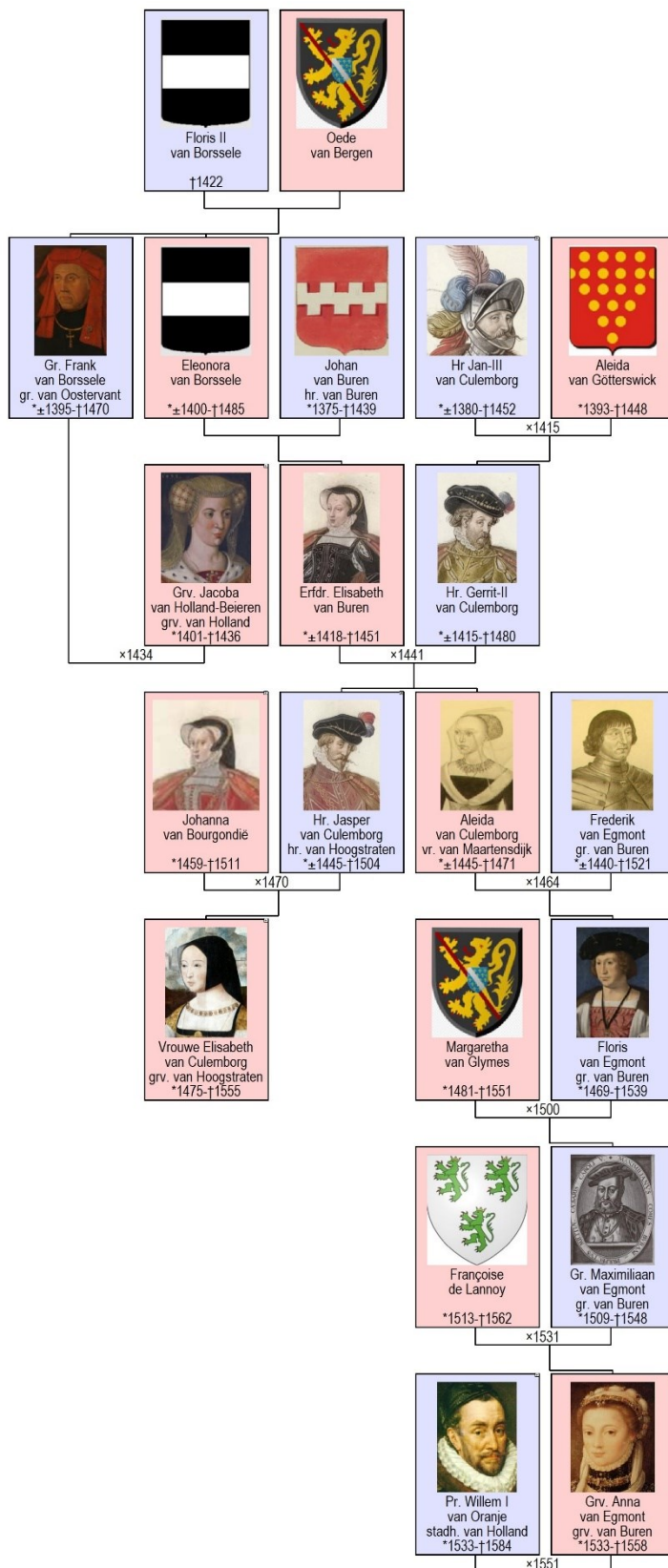

Twee zonen van heer Steven van Beusichem (figuur 14) nemen het wapen van hun moeder Ava van Zuijlen over. Daarbij veranderen ze wel de kleuren: bij de heren van Culemborg zijn de zuilen rood (keel) en het schild goud, terwijl de heren van Vianen zwarte (sabel) zuilen en een zilveren schild kiezen. Het eerste wapen wordt ook dat van de stad en heerlijkheid Culemborg (figuur 13). Op een aantal plekken in het oude deel van de stad is dit wapen in gevels e.d. nog steeds te vinden. Hubert I van Culemborg (figuur 2) is een zoon van Hubert II van Beusichem. Als heer van Beusichem staat hij te boek als Hubert III.

Figuur 14

Bezittingen en de Oranjes

Figuur 15

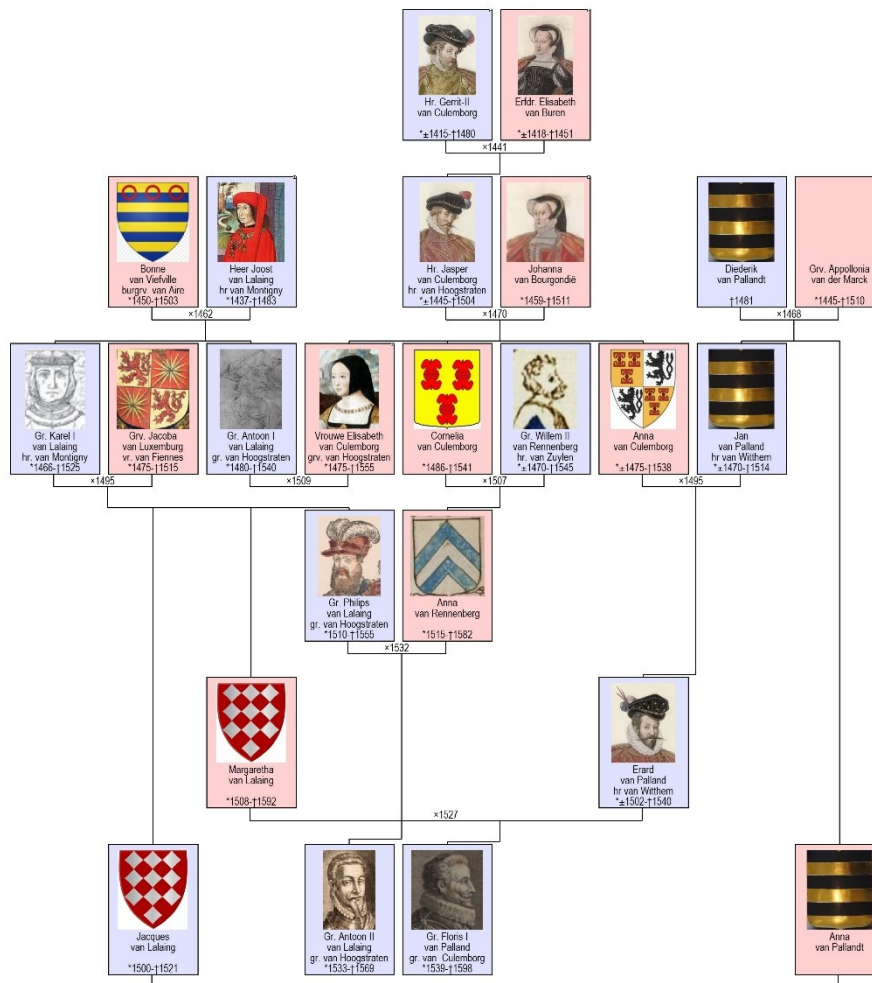
Het graafschap valt toe aan de aangetrouwde familie Van Waldeck-Eisenburg (1639-1653) en vervolgens aan de familie van Saksen-Hildburghausen (1653-1720). De Staten van het

De rijkdom van Elisabeth is voor een groot deel te danken aan Frank van Borssele. Deze heeft veel (inkomsten van) bezittingen, zoals de heerlijkheden Hoogstraten, St. Maartensdijk en Leerdam. Omdat hij geen wettige kinderen heeft, gaan zijn bezittingen naar nakomelingen van zijn zuster, die met de heer van Buren trouwt (figuur 15). Deze laatste twee zijn de overgrootouders van Elisabeth van Culemborg. Grootmoeder Elisabeth van Buren, waarnaar zij vernoemd is, sterft al in 1451. Ter gelegenheid van het huwelijk van de ouders van Elisabeth van Culemborg in 1470 schenkt Frank van Borssele aan Jasper de heerlijkheid Hoogstraten en aan diens zuster Aleida bij zijn overlijden de heerlijkheid St. Maartensdijk. Aleida is de erfgenaam van haar moeder, waardoor zij ook vrouwe van Buren is. Na haar huwelijk met Frederik van Egmont verheft Maximiliaan van Oostenrijk in 1498 de heerlijkheid Buren tot graafschap. Dit blijft in het geslacht Van Egmont tot haar achterkleindochter Anna van Egmont, erfgravin van Buren met Willem de Zwijger trouwt. Daarom hoort de titel graaf van Buren tot op de dag van vandaag bij de Oranjes.

De koning(in) mag zich ook graaf van Culemborg noemen. Het geslacht Van Pallandt (figuur 4) sterft in 1639 uit met graaf Floris II van Culemborg, getrouwd met een nichtje van Willem van Oranje.

Kwartier van Nijmegen kopen Culemborg in 1720 en schenken het in 1748 aan de toenmalige stadhouder Willem IV van Oranje.

Het einde van de dynastie

Figuur 16

elkaar uitgespeeld worden. Zo is een zus van de zwager van Elisabeth al verloofd met een neef van Antoon; tot een huwelijk schijnt het echter niet gekomen te zijn. Zie figuur 16.

Culemborg gaat in principe naar haar neef E(ve)rard van Pallandt, zoon van haar zus Anna. Achterneefje Floris van Pallandt wordt door het overlijden van zijn vader vanaf zijn 3de jaar door Elisabeth klaargestoomd als haar opvolger, eerst als heer en later graaf van Culemborg. Floris staat later veel welwillender dan zijn oudtante tegenover de reformatie. In 1566 richt hij in zijn kasteel (figuur 1) een gebedsruimte in voor de protestanten. Hij ondertekent mede het 'Smeekschrift der edelen' en biedt het de landvoogdes aan. Op zijn kasteel besluiten de heren vervolgens zich 'geuzen' te noemen. Hoogstraten komt na haar overlijden naar haar neef Philips van Lalaing, zoon van Antoons broer Karel. Philips overlijdt in hetzelfde jaar als Elisabeth, die met vooruitziende blik ervoor gezorgd heeft dat achterneefje Antoon van Lalaing vaak op het kasteel in Culemborg te vinden is om met Floris te spelen.

In haar laatste wil bepaalt zij dat haar nalatenschap besteed moet worden aan de 'regte armen'. De uitvoerders van het testament besluiten tot het bouwen van een weeshuis, dat

Elisabeth is zich er terdege van bewust dat zij de laatste van haar geslacht is. Haar eerste man was nauwelijks thuis, haar tweede man heeft al een aantal bastaarden heeft voortgebracht. Daardoor wist zij dat zij geen kinderen zou baren. Het is een van de plichten van een (adellijke) vrouw om voor mannelijk nageslacht te zorgen zodat het bezit niet ten prooi valt aan anderen. Zij besluit om met twee bevriende families Van Lalaing en Van Pallandt er voor te zorgen dat Culemborg en Hoogstraten in elk geval niet tegen

tot 1952 blijft bestaan. De weeskinderen dragen een geborduurde 'E' van Elisabeth op de mouwen. Zo zijn zij herkenbaar wanneer zij door de straten van Culemborg lopen. Dit Elisabeth Weeshuis is nu een museum, dat een bezoek meer dan waard is.

Kortom

Elisabeth van Culemborg is een vrouw van haar (katholieke) tijd. Ze kent enkele latere hoofdrolspelers in de 80-jarige oorlog. Gezien haar positie aan het Bourgondische en Habsburgse hof en haar rijkdom is het niet verwonderlijk dat zij trouw blijft aan haar vorst en haar geloof. De eerste volgt zij in zijn harde aanpak van ketterij. Het laatste betekent voor haar het laten bouwen van kerken en gasthuizen. Zij is oprecht begaan met het lot van de armen en wezen, zoals uit haar testament blijkt. Evenals de landvoogdessen Margaretha en Maria is zij een vrouw die relatief veel vrijheid van handelen krijgt.

Voor de mensen die van lijstjes houden, volgen na de bronnen nog overzichten van de Bourgondische hertogen (1363-1482), van de landvoogden van de Nederlanden (1477-1588) en van de graven van Culemborg (1555-heden).

Bronnen

Wikipedia over veel historische personen

Het geslacht [Van Beusichem](#)/Bosinchem

Het [Elisabethweeshuis](#) Museum

De [oudste generaties](#) en verkeerde veronderstellingen:

De [reformatie](#) in Culemborg

Een 16de eeuws boek met [portretten](#) van de heren van Beusichem in het Rijksmuseum

Een website van [John Ooms](#) met veel Nederlandse heerlijkheden

Het boek [Het verdriet van Elisabeth van Culemborg](#) door W. W. Mijnhardt

De hertogen van Bourgondië uit het huis Valois

titel	naam	relatie	periode
Hertog	Philips II de Stoute	zoon koning Jan II	1363-1404
Hertog	Jan zonder Vrees	zoon vorige	1404-1419
Hertog	Philips III de Goede	zoon vorige	1419-1467
Hertog	Karel de Stoute	zoon vorige	1467-1477
Hertogin	Maria	dochter vorige	1477-1482

Landvoogdes(sen) der Nederlanden na 1477

- Maximiliaan I van Oostenrijk (1477-1482), heer der Nederlanden vanwege zijn vrouw, regent voor zijn zoon Philips de Schone.
- Margaretha van York (1482-1494), regent voor haar stiefkleinzoon Philips de Schone (figuur 4).
- Philips de Schone (1494-1506) als heer der Nederlanden
- Margaretha van Oostenrijk (1507–1515) is landvoogdes tot de meerderjarigheid van haar neefje Karel V.
- Karel V van Spanje (1515-1516) wordt op 15-jarige leeftijd meerderjarig verklaard en heer der Nederlanden. Hij vertrekt in 1516 naar Spanje.

- Margaretha van Oostenrijk (1516-1530) is dan weer landvoogdes tot haar dood.
- Maria van Hongarije (1531–1555), geboren als Maria van Oostenrijk, zus van Karel V, die onder hem als landvoogdes dient en een belangrijke rol speelt in het bestuur van de Nederlanden.
- Emanuel Philibert van Savoye (1555–1559) heeft tijdelijk de leiding voordat Margaretha van Parma wordt aangesteld. Hij was een half-neef van de tweede man van Margaretha van Oostenrijk (figuur 6).
- Margaretha van Parma – de halfzus van Philips II, is landvoogdes van de Habsburgse Nederlanden van 1559 tot 1567 en later opnieuw van 1578 tot 1582, samen met haar zoon Alexander Farnese.
- Fernando Álvarez de Toledo, hertog van Alva (1567–1573) staat bekend om zijn harde optreden tegen de opstandige gewesten.
- Luis de Requesens (1573–1576) voert een gematigder beleid. Zijn broer is onderkoning van Napels, een van de opvolgers van Karel van Lannoy (figuur 8).
- Don Juan van Oostenrijk (1576–1578), halfbroer van koning Philips II, probeert met weinig geld en middelen de Nederlanden onder Spaans gezag te houden.
- Alexander Farnese (1578–1592) speelt een cruciale rol in het herstel van Spaans gezag in de Zuidelijke Nederlanden. De eerste vier jaar samen met zijn moeder Margaretha van Parma. Tijdens zijn landvoogdij keren de Noordelijke Nederlanden zich in 1588 af van Spanje.

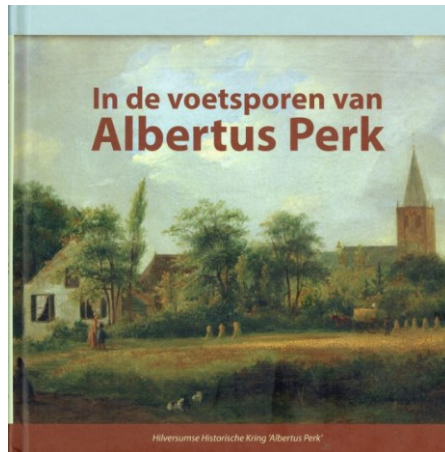
Graven van Culemborg

periode	naam	relatie tot voorganger
1480-1506	Jasper (heer)	--
1506-1555	Elizabeth (vrouw 1506 , gravin 1555)	dochter
1555-1598	Floris I van Pallandt	neef
1598-1639	Floris II van Pallandt	zoon
1639-1645	Philip Theodoor van Waldeck-Eisenberg	achterkleinzoon van Floris I
1645-1664	Hendrik Walraad van Waldeck-Eisenberg	zoon
1664-1692	Georg Frederik van Waldeck-Eisenberg	oom
1692-1714	Louise Anna van Waldeck-Eisenberg	dochter
1714-1720	Ernst Frederik I van Saksen-Hildburghausen	zoon van zuster
1720-1748	Staten van het Kwartier van Nijmegen	verkoop
1748-1766	Willem IV	schenking
1766-1806	Willem V	zoon
1806-1840	Willem I	zoon
1840-1849	Willem II	zoon
1849-1890	Willem III	zoon
1890-1948	Wilhelmina	dochter
1948-1980	Juliana	dochter
1980-2013	Beatrix	dochter
2013-heden	Willem-Alexander	zoon

Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk' 50 jaar

[Louis Heinsman]

Het recente 50-jarig jubileum van de Hilversumse Historische Kring (HHK) is zeker niet onopgemerkt voorbijgegaan. Zo werd het op 3 oktober jl. feestelijk gevierd in een volle Burgerzaal van het Raadhuis. Met presentaties over de persoon Albertus Perk, het geboortjaar van de Kring 1975 en de aanbieding van het eerste exemplaar van het jubileumboek *'In de voetsporen van Albertus Perk'*. Naast een reïncarnatie van de naamgever was ook Fleure Perk aanwezig, het achter-achter kleinkind van de oude Albertus.

Tijdens die feestelijke avond merkte Kees van Aggelen, die al 40 jaar bestuurslid is van de HKH, op dat hij bij de eerste kennismaking met dat bestuur geconfronteerd werd met de typisch genealogische opmerking dat 'Van Aggelen' geen Gooise naam is. Dat was geen toeval. De oprichting van de HHK (evenals van 'Tussen Vecht en Eem' en diverse andere Historische Kringen in het Gooi) is nauw verbonden met onze afdeling.

Al twee jaar na de oprichting van de afdeling Gooi en Eemland van de NGV, werd er in 1950 een "genealogisch-heraldische tentoonstelling" georganiseerd in het Goois Museum onder de titel 'Ons Voorgeslacht'.

Uit een uit dit initiatief voortkomende werkgroep (eerst 'Wergroep Gooische Geslachten', later 'Historische Kring Albertus Perk') is de Vereniging 'Hilversumse Historische Kring Albertus Perk' ontstaan (officieel opgericht in 1975).

Op de website van de HKH wordt hier ook op een aantal plekken aandacht aan besteed.

De geschiedenis van de vereniging

In diverse uitnodigingen enz. komen de volgende namen ter sprake:

- 1953, Werkgroep Nederlandse Genealogische Vereniging afd. Gooi en Eemland.
- 1956, Genealogische Vereniging, 'Gooi en Eemland'.
- 1956, Werkgemeenschap afd. Hilversum van de Genealogische Vereniging.
- 1956, Werkgroep Genealogisch en Historisch Archief v.d Gooi en Omstreken.
- 1960, Werkgroep Gooise Geslachten, enz.
- 1965, De eerste officiële naamsomschrijving: Werkgroep Gooise Geslachten, - geschiedenis en plaatsbeschrijving uit de afdeling Gooi en Eemland van de Nederlandse Genealogische-vereniging. In dit verslag zijn ook doelstellingen en bezittingen beschreven.
- 1968, (1 mei) een uitnodiging met daarin de aankondiging van de nieuwe naam: Werkgroep Gooise Geslachten, enz. wordt per september: Historische Kring 'Albertus Perk', voor Gooi en Ommeland.
- 1974, Concept statuten. Vereniging Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk'.
- 1975,(15 mei) statuten in de ledenvergadering aangenomen.
- 1979, Gewijzigde statuten in ledenvergadering. (Med.blad nr 10, sept.1979) en notarieel vastgelegd.
- 1981, Een prijsvraag is uitgeschreven voor de naam van het tijdschrift. Gekozen wordt, de door de hr. v.d.Brink voorgestelde naam 'Eigen Perk'.
- 1982, Een ontwerp notariële akte: Stichting Albertus Perk (geen vervolg).

Bron: <https://albertusperk.nl/vereniging>

Een belangrijke naam in dit kader is die van **Dr. Pieter Willem de Lange** (Alkmaar, 10 maart 1887-Hilversum 17 juli 1990), die op de website van de HHK wordt omschreven als de "*grondlegger en nestor van de historische kring*". Hij was ook degene die in 1968 voorstelde de naam Albertus Perk te gaan gebruiken (hij schreef ook een biografie over hem). De Lange, die pas na zijn pensioen vanuit Den Haag in 1954 in Hilversum kwam wonen en die naast zijn vele NGV-activiteiten niet alleen een centrale rol speelde bij de oprichting van de Historische Kring maar eerder ook al bij de start van de Stichting "Tussen Vecht en Eem" in 1970.

Toen hij in 1977 negentig werd, benoemde de Gemeente Hilversum hem tot ereburger en werd zijn naam opgenomen in het 'Gulden Boek' van de gemeente. Sinds november 1981 is hij ook Erelid van de HHK.

Daarna bleef De Lange stug doorgaan. In Gens Nostra 1986/09 verscheen er een nog steeds zeer lezenswaardig hoofdartikel van hem over 'Ondergedoken geslachtsnamen?' Een jaar later besteedde Gens Nostra 1987/03 (in een 'Seniorennummer'!) door de publicatie van zijn kwartierstaat aandacht aan dit, met zijn honderd jaar, verreweg oudste lid van de NGV. Ook de HHK besteedde aandacht aan dit kroonjaar in een uitgebreide artikelenreeks in het blad [Eigen Perk 1986/04](#), [Eigen Perk 1987/01](#) en [Eigen Perk 1987/02](#).

De Lange overleed op 103-jarige leeftijd op 17 juli 1990.

Opmerkelijk is nog dat zijn vrouw Margaretha Johanna Kuiper ook 103 werd, zij overleed op 13 oktober 1993. Op 16 oktober 1989 vierden ze hun 72-jarig huwelijksfeest en komen daarmee voor op de ['Lijst van lang getrouwde en oudste echtparen in Nederland'](#).

Veluwse geslachten 50 jaar

[Louis Heinsman]

Naast onze landelijke NGV bestaat er ook een aantal regionale genealogische verenigingen. Voor de Veluwe -een 'bijna buur' van onze Gooiland-regio- is dat de 'Vereniging Veluwse Geslachten' (VVG), die in november 1975 begon als een werkgroep met een gezamenlijke interesse in onderzoek naar Veluwse voorouders. In tweede nummer van het kwartaaltijdschrift 'Veluwse Geslachten' (VG) konden al de adressen worden gemeld van de eerste 105 leden (waaronder ook een paar uit het Gooi). Bijna 10 jaar later, op 15 januari 1985, is de VVG officieel opgericht. Ondertussen heeft ze meer dan 700 leden.

VVG-logo voor en na 2023

De drie oprichters van de VVG leven nog en zijn in recente nummers van VG geïnterviewd: Anton Zeven (lid nr. 1 en erevoorzitter; 91 jaar), Tijs van de Brink (lid nr. 2 en erelid; 92 jaar - *inderdaad: de bekende EO-medewerker/CDA-parlementariër is familie*) en Evert de Jonge (lid nr.3 en erelid; 70 jaar).

De drie oprichters van de VVG tijdens de Veluwedag van 2015; v.l.n.r. Anton Zeven, Tijs van den Brink en Evert de Jonge

Bron: VG 2024/04

In VG 2025/01 vertelt Zeven over die start: *"In de directeurskamer [van het Rijksarchief in Arnhem] die was vrij, want het was zaterdag besloten we een werkgroep op te richten voor de Oost-Veluwe. Maar waar stelden we de grens? Want er werd veel getrouwd buiten de regio. Het gevolg was dat we de hele Veluwe als werkgebied kozen."*

De werkgroep zou, zo was eerst de bedoeling, een onderdeel zijn van de NGV, waarvan Van den Brink en Zeven lid waren. Hun initiatief werd hen destijds blijkbaar niet in dank afgenomen.

Zeven: *"De NGV is altijd een moeilijke club geweest. De hoofdbestuurleden bepaalden hoe en wat, en buiten hun lijntje stappen mocht niet. Zeker niet een eigen club oprichten. Maar het is goed geweest dat we, net als bijvoorbeeld de Zeeuwen, onze eigen weg zochten en gingen. Zo hoefden we niet telkens het hoofdbestuur te vragen wat het ervan vond. We waren niet*

afhankelijk van derden die meenden dat ze de baas waren. We konden onze eigen beslissingen nemen, over ons tijdschrift, over de contributie. Onafhankelijkheid heeft veel meer op gang gebracht dan wanneer we onder de vlag van de NGV waren gebleven."

de Veluwe

Kaart van de Veluwe uit VG 1977/02

VVG anno nu

Ondertussen heeft de VVG zich ontwikkeld tot volwassen organisatie met:

- een **bibliotheek** in Barneveld met meer dan 2000 boeken en documenten, waarvan een groot deel ook is gedigitaliseerd en (voor leden) op website in te zien;
- meer dan 400 eigen **publicaties** waaronder veel kwartierstaten en vrijwel alle DTB-boeken van Veluwse plaatsen;
- een **Veluwe Databank** op Genealogie Online met ongeveer 2 miljoen namen afkomstig van de VVG leden;
- en natuurlijk het **tijdschrift 'Veluwse Geslachten'**, dat vier keer per jaar uitkomt (tussen zelfs 1981-2019 vijf keer), tegenwoordig in full colour en 64 à 72 pagina's dik.

Vereniging Genealogie Veluwe DNA onderzoek Nieuws Verkoop Contact

Centraal daarin is de **website** www.veluwsegeslachten.nl, die informatie verschaft over dat aanbod en toegang biedt tot een groot deel daarvan. Daar vind je bijvoorbeeld ook links naar genealogische websites van VVG-leden en niet-leden, historische verenigingen, genealogische programma's, relevante verenigingen en archieven. Ook is er aandacht voor DNA-onderzoek (zo heeft de VVG een eigen projectgroep aangemaakt bij FTDNA). En voor allerlei onderwerpen heeft de VVG een helpdesk.

De jaarlijkse **'Veluwedag'** in oktober biedt -naast interessante lezingen – ook aan leden de kans elkaar te ontmoeten. Ook voor niet-leden is (veelal tegen betaling) een deel van de hierboven genoemde informatie toegankelijk.

Tijdschrift 'Veluwse Geslachten' doorzoekbaar

Een langgekoesterde wens van veel VVG-leden werd tijdens het recente jubileum gerealiseerd. Namelijk om met een simpele zoekopdracht de meer dan 200 nummers van

'VG' te kunnen doorzoeken.

Er kan sinds november 2025 door ingelogde leden worden gezocht op een zoekterm of op een complete zin. Vervolgens verschijnen alle nummers van het blad waarin deze voorkomen. Daarbij worden (heel handig!) de zoekresultaten door middel van zogenaamde 'snippets' (korte fragmenten uit de tekst) weergegeven. Van daaruit ga je rechtstreeks naar de pagina van het tijdschrift waar het gezochte voorkomt. Desgewenst kan ook het complete tijdschrift hiervandaan worden gedownload.

Ook voor het zoeken naar voorouders buiten de Veluwe kan dit nuttig zijn.

Als je **bijvoorbeeld** op de relatief kleine plaats 'Muiderberg' uit onze regio zoekt krijg je vijf nummers van het tijdschrift, waarin dat woord een of meer keren voorkomt.

Vereniging Genealogie Veluwe DNA onderzoek Nieuws Verkoop Contact ▾

Uitgave

Veluwe Geslachten 1993 nummer 3	↓
Veluwe Geslachten 1998 nummer 5	↓
Veluwe Geslachten 2002 nummer 1	↓
Veluwe Geslachten 2017 nummer 3	↓
Veluwe Geslachten 2022 nummer 2	↓

Snippet	Pagina	Bekijk
...tr. Muiden 29-04/13-05-1855 Jannetje Bakker, geb. Muiderberg 28-08-1832, dienstbode, korenmolenaarster, overl...	13	Bekijk

De 'snippet' uit 2022/02 verwijst naar de parenteel "*De nakomelingen van Cornelis (Arntsz?) op den Born, deel 4*" van Peter J.R. Vermaa, waarin een onfortuinlijke molenaar uit Huizen (NH) voorkomt, die trouwt met een in Muiderberg getrouwd meisje.

X-w

Evert van den Born, geb. Huizen 21-04-1824, korenmolenaar, overl. ald. 16-02-1872, z.v. Willem Evertsz van den Born en Evertje Jacobs Vlaanderen, otr./tr. Muiden 29-04/13-05-1855 **Jannetje Bakker**, geb. **Muiderberg** 28-08-1832, dienstbode, korenmolenaarster, overl. Muiden 11-04-1915, begr. Huizen (Oude Begraafplaats), d.v. Dirk Bakker en Mietje van Oostveen.

Evert van de Born verongelukt

Evert verongelukte op de molen te Huizen. Bij het aanhaken van de zakken raakte zijn hand tussen de touwen. Door de wind werd hij naar boven getrokken, waarbij zijn arm verbrijzeld werd. Op het hoogste punt kwam zijn hand weer vrij, maar viel hij van grote hoogte op de grond. Hij kon zich nog naar de geneeskundige hulp begeven, maar overleed nog diezelfde avond.

Afbeelding 17: de Huizer molen met rechts op de voorgrond Hein de Kruik

Afbeelding 18: de Huizer molen in het Openlucht-museum te Arnhem

'Couranten Corpus': doorzoekbare 17de-eeuwse kranten

[Louis Heinsman]

Wie regelmatig Delpher gebruikt weet dat het zoeken in de oudste kranten vaak zeer lastig is. Het gescande materiaal is veelal gelezen met versies van optische tekenherkenning (OCR - Optical Character Recognition), die niet goed overweg kunnen met de oude lettertypen en teksten van deze kranten.

In zijn inleidende lezing over Familiegesciedenis, die Willem-Jan van Grondelle voor onze afdeling regelmatig geeft in de bibliotheken in onze regio (*zeer aanbevolen – ook voor de al meer ervaren genealoog*), laat hij altijd zo'n voorbeeld uit Delpher zien. Omdat het gezochte woord Grondelle in hoofdletters staat, wordt het bij het zoeken herkend. Maar als je naar de tekst erom heen kijkt, blijken de meeste woorden vervormd.

Onderzoek en documentatie
van taal en cultuur in Nederland

/instituut voor de Nederlandse taal/

Om hier verandering in te brengen is het Meertens Instituut in 2014 gestart met een 'citizen science' project waarin een deel van de kranten uit de zeventiende eeuw door 300 vrijwilligers getranscribeerd en gecorrigeerd werden. Vervolgens hebben een aantal stagiaires de metadata gecontroleerd en gecorrigeerd en nieuwe metadata toegevoegd, bijvoorbeeld over genre (advertenties, landelijk nieuws, internationaal nieuws, etc.). De eerste versie van 'Couranten Corpus' kwam in mei 2022 beschikbaar op de website van het 'Instituut voor de Nederlandse Taal'.

Ondertussen worden de kranten niet meer letter voor letter overgetypt, maar wordt er uitgegaan van de tekst zoals die automatisch is herkend door het computerprogramma 'Transkribus'. Bovendien is de webapplicatie vernieuwd: <https://couranten.ivdnt.org>.

A screenshot of the 'Couranten' web application interface. The top navigation bar includes links for 'Couranten', 'INT', 'More Historical Dutch', 'About', and 'Help'. Below this is a search bar with a 'Zoeken' button and a 'Verkennen' button. The search bar has a placeholder text 'Zoeken naar ...'. Below the search bar are four tabs: 'Eenvoudig', 'Uitgebreid', 'Geavanceerd', and 'Expert'. Below the tabs is a 'Word' input field with a placeholder text 'Word'. At the bottom of the search area are four buttons: 'Zoeken', 'Wissen', 'Geschiedenis', and a settings gear icon.

Het gaat momenteel om de inhoud van 13 kranten uit de periode 1619-1700 (met 109.532 artikelen en 18.926.425 woorden):

Amsterdamse courant
 Courante uyt Italien, Duytslandt, &c.
 Europische courant
 Extraordinarisse Post-tijdinghe
 Haegse post-tydinge
 Haerlemse courante
 Oprechte Haerlemsche courant
 Opregte Leydse courant
 Ordinaris dingsdaeghse courante
 Ordinarisse middel-weeckse courante
 Tijdinghe uyt verscheyde quartieren
 Utrechtse courant
 Vveeckelycke courante van Europa

In de toekomst zullen transcripties van nieuw gedigitaliseerde kranten uit de zeventiende eeuw en kranten uit de achttiende eeuw aan het 'Couranten Corpus' worden toegevoegd. Als je bijvoorbeeld (eenvoudig) naar het woord Hilversum zoekt, krijg je als eerste resultaat:

Amsterdamse courant 15-07-1673

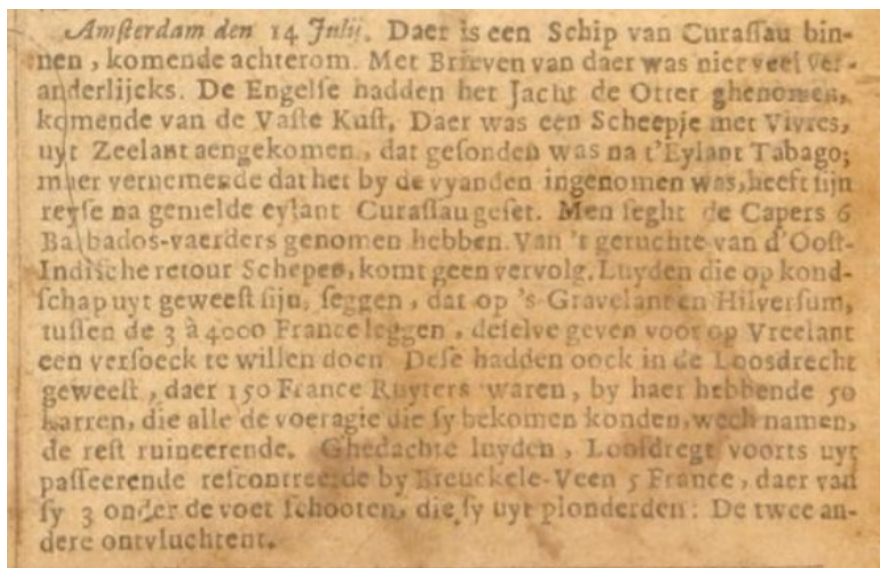
NEDERLANDEN.

Amsterdam den 14 Julij.

Daer is een Schip van Curassau binnen, komende achterom. Met Brieven van daer was niet veel veranderlijcks. De Engelse hadden het Jacht de Otter ghenomen, komende van de Vaste Kust. Daer was een Scheepje met Vivres, uyt Zeelant aengekomen, dat gesonden was na t'Eylant Tabago, maer vernemende dat het by de vyanden ingenomen was, heeft zijn reyse na gemelde eylant Curassau geset. Men seght de Capers 6 Barbados-vaerders genomen hebben. Van 't geruchte van d'Oost-Indische retour Schepen, komt geen vervolg. Luyden die op kondschap uyt geweest

sijn, seggen, dat op 's Gravelant en **Hilversum** tussen de 3 à 4000 France leggen, deselve geven voor op Vreelant een versoek te willen doen. Dese hadden oock in de Loosdrecht geweest, daer 150 France Ruyters waren, by haer hebbende 50 karren, die alle de voeragie die sy bekomen konden, wech namen, de rest ruineerende. Ghedachte luyden, Loosdrecht voorts uyt passeerende rescontreerde by Breuckele-Veen 5 France, daer van sy 3 onder de voet schooten, die sy uyt plonderden. De twee andere ontvluchtent.

De link naar Delpher toont vervolgens het origineel:

Voor genealogen is het natuurlijk vooral van belang dat op deze manier ons onderzoek wordt verbeterd en vergemakkelijkt. Voor de initiatiefnemers gaat het vooral om het onderzoek naar het Nederlands uit de zeventiende eeuw. Maar zoals projectleider Nicoline van der Sijs, die zelf taalkundige is, in een recent uitgebreid artikel in [NRC](#) over 'Couranten Corpus' zegt: "En daarnaast is het ook historisch, economisch en cultuurhistorisch interessant."

Nieuwe database Nederlandse krijgsgevangenen uit de Tweede Wereldoorlog

[Louis Heinsman]

In november van dit jaar presenteerde het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) "met trots" een nieuwe, uitgebreide doorzoekbare database die informatie bevat over meer dan 22.000 militairen die tijdens de Tweede Wereldoorlog, voornamelijk in Nederland, krijgsgevangen zijn genomen. Deze is samengesteld uit diverse documenten, waaronder Duitse transportlijsten en de nog beschikbare krijgsgevangendossiers. Krijgsgevangenschap in het voormalige Nederlands-Indië blijft in dit kader dus buiten beschouwing (hiervoor biedt het Nationaal Archief overigens een [zoekhulp](#)). De database is nu te raadplegen op [archieven.nl](#).

Ministerie van Defensie

Nederlands Instituut voor Militaire Historie

Hoewel niet altijd volledig of consistent gaat het volgens het NIMH om zeer betrouwbare en zorgvuldige reconstructies per militair. Een belangrijke beperking is echter:

"Omdat maar een deel van de administratie in Nederland is terechtgekomen is van maar een klein deel van de krijgsgevangenen een dossier aanwezig. Het merendeel van de kaarten betreft militairen die gedurende de meidagen van 1940 krijgsgevangen zijn gemaakt of militairen die in het voorjaar van 1943 in krijgsgevangenschap geraakten. De groep officieren uit 1942 ontbreekt in het bestand nagenoeg geheel. Het kan dus zijn dat er geen dossier aanwezig is van de persoon die u zoekt. Meer informatie volgt binnenkort." ([archieven.nl](#))

Duits krijgsgevangenschap

Het gaat hier te ver om uitgebreid in te gaan op alle aspecten van Duits krijgsgevangenschap in de Tweede Wereldoorlog. Op de website van het NIMH is een [tekst](#) te vinden waarin die geschiedenis in grote lijnen geschetst wordt.

Verder is er natuurlijk het boek "Verzwegen Oorlogsjaren. Nederlandse militairen in Duitse krijgsgevangenschap, 1940-1945", van Johan van Johan Hoppe, Eric van der Most en Erwin Rossmeisl (Boom Amsterdam, 2021).

(Van Hoppe was overigens de man achter de ondertussen verdwenen website [krijgsgevangen.nl](#) die sinds 2012 in de lucht was – zie ook het artikel in het webmagazine 'Landmacht').

Zeer kort samengevat:

- In mei 1940 werden 26.000 militairen gevangengenomen, die al een maand later weer naar huis konden. Beroepsmilitairen moesten een verklaring tekenen dat ze niets tegen de bezetter zullen ondernemen. Ongeveer 26.000 deden dat, de overige 69 werden opgesloten.

- In mei 1942 werden de voormalige beroepsofficieren, cadetten en adelborsten alsnog in krijgsgevangenschap gevoerd.
- In 1943 moesten alle dienstplichtigen die in mei 1940 onder de wapens waren zich melden in Amersfoort om afgevoerd te worden naar Duitsland. Dit gebeurde met ongeveer 9.000 man, die bijna allemaal tewerkgesteld werden in de Duitse oorlogsindustrie (de anderen hadden een bewijs dat ze onmisbaar zijn of doken onder).
- Pas aan het eind van de oorlog werden de gevangenen vrijgelaten, meestal via het Ontvangst-Centrum Gerepatrieerde Krijgsgevangenen Weert. 300 à 400 van hen zijn dan al overleden.

Chronologisch overzicht van de verschillende groepen afgevoerde krijgsgevangenen

Jaar	Omschrijving	Aantal	Totaal
1940	In mei afgevoerd, in juni vrijgelaten	Ca. 22.000	
1940	Afgevoerd voor datum afgifte erewoord	4	4
1940	Afgevoerd na weigering of teruggave erewoord	71	75
1941	Afgevoerd na teruggave erewoord	3	78
1942	Afgevoerd na teruggave erewoord	2	80
1942	Afgevoerd na melding op 15 mei	2028	2108
1942	Afgevoerd na einde Afwikkelingsbureau en later	51	2159
1943	Opgeroepen reserveofficieren voorbestemd voor beroeps	133	2292
1943	Opgeroepen beroepsmilitairen land- en zeemacht	1643	3935
1943	Opgeroepen dienstplichtigen	5765	9700
1943	Opgeroepen reserveofficieren	407	10.107
1944	Individueel opgepakte militairen	969	11.076
1945	Individueel opgepakte militairen	49	11.125

Bron: [NIMH](#)

Voorbeeld

Als je in de Krijgsgevangenenendatabase zoekt op de typisch Gooise naam Rebel, dan vind je **Mijndert Rebel**, geboren op 27 november 1919 in Huizen. [Het betreft een telg uit een geslacht van uitvaartondernemers (annex schilders/glaszetters), waarover in 2025 een [boek](#) is verschenen]. Als soldaat in het 10e Regiment Infanterie van de Koninklijke Landmacht kwam Mijndert op 1 juli 1943 in Amersfoort in krijgsgevangenschap. Hij verbleef in niet minder dan vier kampen (Stalag XI A in Altengrabow ; Stalag IV B in Mühlberg; Stalag XVIII C in Markt Pongau; Stalag XVIII A in Wolfsberg) en werd na de oorlog op 10 juni 1945 opgevangen in Weert.

(Hieronder twee van de zes beschikbare kaarten uit de NIMH-database).

Gefangenenlager: Stalag XIA Allengraben		Staatsangehörigkeit: Holland	Nr. der Liste: 431
Gefangenen-Nr.: 103196			Seite der Liste: 69
Name: Rebel		Beruf:	
Vorname: Myndert		Religion:	
Geburtsort: Switzen		Dienstgrad: Pvt	
Geburtsdatum: 27. 11. 19		Truppenteil: 10. R. I.	
Vorname des Vaters: Gysbert		Komp. usw.: Matr. Nr.	
Familienname der Mutter: Bouw		Ort und Tag der Gefangennahme oder Internierung: 4. 7. '43 Amerfoort	
Name u. Anschrift der zu benachrichtigenden Person: C. Rebel, Ruiterstr. 8		Verwundungen, Verletzungen oder Tod:	
Aufenthalt u. Veränderungen:		wann und von wo zugegangen:	

NAME	Rebel, Myndert	CAMP	Halag XVIII. A
PRISONER OF WAR NUMBER	103196		
DATE AND PLACE OF BIRTH	27. 11. '19 Switzen		
FATHER'S NAME IN FULL	Gysbert. Rebel		
MOTHER'S MAIDEN NAME IN FULL	Rebel. Bouw		
NAME AND ADDRESS NEXT OF KIN	C. Rebel. Ruiterstr. 8		
RANK AND UNIT	Soldat 10. R. I. Switzen		
WHEN AND WHERE CAPTURED	4-7-'43 Amerfoort		
REMARKS	14-8-'43 van Halag XIA		

Oorlog voor de Rechter (3) - Twaalf extra onderzoeklocaties

[Louis Heinsman]

In de afgelopen twee nummers van 'Goudse Sporen' hebben we aandacht besteed aan het Centraal Archief Bijzonder Rechtspleging (CABR). IN 2025/02 over de achtergrond ervan, de gebruikte website <https://oorlogvoorderechter.nl> en de 'Handreiking' die het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap (KNHG) over dit onderwerp maakte.

In het vorige nummer heeft een lid van onze afdeling de eigen ervaringen bij het raadplegen van het CABR in het Nationaal Archief (NA) in Den Haag weergegeven.

Voor velen die nog van plan zijn om ook die stap te maken, maar voor wie de wachttijden en/of de afstand een probleem zijn, is er nu goed nieuws.

Vanaf 2 februari 2026 is het mogelijk om op **twaalf extra locaties** in Nederland onderzoek te doen in de digitale versie van het CABR. Het gaat om [elf Regionaal Historische Centra](#) en het [NIOD](#).

Sinds 1 juli 2025 kunnen 'onderzoekers met een onderzoeksbelang' het gedigitaliseerde deel van het CABR (nu nog slechts een derde deel) in het NA doorzoeken en bekijken. De papieren dossiers die nog niet zijn gedigitaliseerd, zijn alleen in de studiezaal van het NA beschikbaar. Het digitaliseren duurt nog tot in 2027.

De tijdelijke voorziening is een noodoplossing en "zowel bedoeld voor iedereen die vermoedt dat het CABR gegevens bevat over hun (familie)geschiedenis als voor wetenschappelijk onderzoekers" ([brief aan de Tweede Kamer](#)). Om het CABR voor iedereen online beschikbaar te maken, stuurt de minister begin 2026 een voorstel voor een wetswijziging naar de Tweede Kamer. Deze wijziging moet ervoor zorgen dat er een betere balans komt tussen het beschermen van persoonsgegevens en het waarborgen van toegang tot overheidsinformatie en cultureel erfgoed.

Het dichtst bij het Gooi liggen het Utrechts Archief en het NIOD (dat zich primair op wetenschappelijk onderzoek richt). Iets verder weg het Noord-Hollands Archief in Haarlem en het Flevolands Archief in Lelystad. Wie het digitale CABR op één van deze locaties wil raadplegen, moet van tevoren een plek reserveren. Meer informatie over het reserveren van een plek is begin februari te vinden op de websites van de deelnemende organisaties.

Bron: <https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/nieuws/digitale-cabr-op-meer-locaties-te-raadplegen>

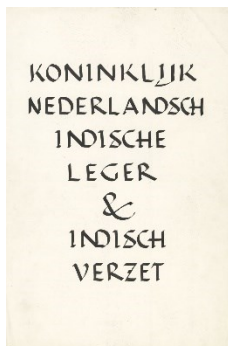
Erelijst gevallen 1940-1945

[Anne Schley]

Naar schatting verloren tijdens de Tweede Wereldoorlog 250.000 Nederlanders het leven in Nederland, Nederlands-Indië of elders als gevolg van directe oorlogshandelingen of maatregelen van de bezetters. In de *Erelijst van Gevallen 1940-1945* zijn diegenen opgenomen die als gevolg van verzet of als militair zijn omgekomen.

De Erelijst onderscheidt vijf groepen:

- Koninklijke Land- en Luchtmacht
Ongeveer 2300 militairen zijn gesneuveld. Niet alle militairen vielen in de strijd. Tussen 300 en 400 van hen zijn in Duits krijgsgevangenschap overleden. Enkelen die uit krijgsgevangenschap wisten te ontsnappen, zijn na arrestatie door de Duitse bezetter naar het concentratiekamp Mauthausen overgebracht en daar gefusilleerd.
- Koninklijke Marine
In de strijd tegen de Duitsers en Japanners zijn naar schatting 2900 leden van de Koninklijke Marine gesneuveld. De meerderheid van hen, ongeveer 1650 man, stierf in Azië. Ongeveer 3850 man werd door Japan krijgsgevangen gemaakt. Van hen kwamen ongeveer 650 om het leven.
- Bemanningsleden van Nederlandse koopvaardij schepen
Na de Duitse inval in Nederland waren bijna 850 Nederlandse koopvaardij schepen op zee. Op 6 juni 1940 legde de Nederlandse regering in Londen de 12000 opvarenden een vaarplicht op. Zij werden voortaan als militair beschouwd en ingeschakeld bij de oorlog. Van deze Nederlandse koopvaardijvloot zijn 421 schepen verloren gegaan. Ruim 1600 zeelieden kwamen om.

- Militairen van het KNIL en leden van het Indisch verzet

Ongeveer 900 militairen van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL) sneuvelden in de strijd tegen de Japanners. Bijna 37000 werden in krijgsgevangenschap afgevoerd, van wie ruim 7500 zijn overleden.

Hoeveel Europese en Indische Nederlanders zich in Nederlands-Indië met verzetsactiviteiten hebben bezig gehouden is bij gebrek aan betrouwbaar bronnenmateriaal niet te zeggen.

- Verzetsdeelnemers in Nederland
Vanaf het begin van de Duitse bezetting zijn er Nederlanders geweest die zich hiertegen hebben verzet. Het begon met enkele illegale bladen en groepjes oud-militairen die informatie over bezet gebied aan de Nederlandse regering in Londen probeerden door te geven. De reactie van de bezetter liet niet lang op zich wachten. Eind 1940 vonden de eerste arrestaties plaats en begin 1941 de eerste executies. Na de staking van april-mei 1943 raakten steeds meer mensen bij het verzet betrokken. Tot september 1944 waren er ongeveer 25000 verzetsdeelnemers die lid waren van een organisatie. Nadat in september 1944 de Binnenlandse Strijdkrachten werden opgericht, groeide hun aantal aanzienlijk.

Het totaal aantal verzetsdeelnemers tijdens de gehele bezettingstijd wordt geschat op 45000. Ongeveer 8200 personen kwamen als gevolg van hun verzet om het leven.

Monument voor de slachtoffers in Nederland

Bladeren door de erelijst: <https://www.erelijst.nl/bladeren/bladeren-door-de-erelijst>

Project: Toekomstagenda/ toekomstperspectief met toolbox Historische Verenigingen/Kringen (HVK's)

[Hetty Laverman]

Dit project valt onder de doelstelling waar stichting Tussen Vecht en Eem voor staat:

- Het ondersteunen en stimuleren van samenwerking van organisaties die in de deelnemersraad vertegenwoordigd zijn en van andere instellingen op historische en aanverwant gebied.

Naast de meer eigenstandige functies:

- Het wekken van belangstelling voor, het verbreiden van kennis over en het bevorderen van onderzoek naar de geschiedenis van het gebied tussen de Vecht en de Eem
- Het behoud van cultuurhistorische en karakteristieke waarden

Aanleiding voor het project

Best veel historische verenigingen/kringen (HVK's) kampen ermee dat bestuurs-, kader-/stafliden en verdere ondersteunende vrijwilligersfuncties moeilijk of niet vervuld raken. Het aantrekken van en input vanuit jongere generaties blijft achter. Dit staat in contrast met de groei van het ledenaantal en daarmee getoonde interesse voor verbondenheid met geschiedenis, cultuurgeschiedenis en cultureel erfgoed.

De relatie van persoonlijke interesse, hobby lijkt niet te worden gelegd met interesse en kwaliteiten in voordereenschepende zaken zoals maatschappelijke ontwikkelingen waaronder wet- en regelgeving, digitalisering en AI, die doorwerken op de HVK's, PR-en communicatie, administratie, financiën, huisvesting, samenwerken, wet- en regelgeving, of gezamenlijk een onderwerp bij 'de kop' pakken.

Of speelt er, zoals bij archeologie dat de sector geprofessionaliseerd is geraakt en daarmee

amateurs/vrijwilligers klanten en consumenten zijn geworden? Hobbymatige inzet als niet professioneel wordt ervaren? Dat zou heel jammer zijn, voor beide kanten.

Gevolg, meerdere besturen, kaderleden beginnen klem te raken in hun opvolging. En dreigen aansluiting te missen bij de veranderende maatschappelijke vragen en de context daarvan. Een 75+-jarige is immers zijn leven gestart in een ander tijdsbeeld dan een 55-jarige, een 35-jarige of een 20-jarige.

Het risico is dat waardevolle kennis, collecties, netwerken en archieven verloren dreigen te gaan. Deze zijn juist van betekenis voor ruimtelijke ontwikkelingen geschiedenisonderwijs, burgerschapsvorming en het versterken van identiteit, tradities en gemeenschapszin. Vandaar dat TVE gestart is met het project Toekomstagenda ofwel toekomstperspectief en op te bouwen toolbox voor Historische verenigingen/Kringen.

De afdeling Gooiland van de Nederlandse Genealogische Vereniging is daarmee bezig. In stamboomonderzoek zijn best veel mensen geïnteresseerd en dat levert vragen op. Vandaar dat er spreekuren gehouden worden in bibliotheken voor mensen die vragen hebben. Een belangrijke stap is hier relaties leggen, 'verenigen' is een belangrijke basis voor succes van verenigingen. Een stamboom uitzoeken is één hobby/interessedoel, maar het kan ook dienen voor een volgend of andermans doel, stap: het zetten van de voorouders in hun maatschappelijke context, de geschiedenis dus. En wiens plezier, hobby is dat? Wie kan daar mee helpen en hoe pak je dat aan? Daarvoor moet je in de toolbox kunnen kijken of daar iets of iemand inzit die daar interesse in heeft, wil helpen en er zelf ook weer meer opsteekt geschiedkundige tijdvakken en bepaalde facetten daarvan.

Is er nog niets voor je te vinden in de toolbox, doe een oproep en we gaan op zoek naar een match met meedenk-, meedoekracht vanuit het TVE-netwerk en landelijk onder hobbyisten, professionals, vrijwilligers in alle soorten en maten.

Dus stel uw (nieuwsgierige) vragen aan de Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Gooiland!: secretaris-goi@ngv.nl of webredacteur-goi@ngv.nl

Als TVE- initiatiefgroep Toekomstagenda/perspectief met toolbox zijn wij ontzettend nieuwsgierig om met elkaar te werken aan concrete toekomstperspectieven. Ik kan me bijvoorbeeld voorstellen dat er bij iedere lokale HVK een werkgroepje genealogie komt.

Voorbeeld: in Hilversum (penvoerder is Erfgoedhuis Hilversum), heeft het project: 'Timemachine Hilversum' subsidie gekregen. Mogelijk is er vanuit genealogie ook een bijdrage te leveren.

Mail uw vraag, opmerking of suggestie naar aanspreekpunt project Hetty Laverman van TVE via: bestuur@tussenvechteneem.nl of bel 0623618314

Hetty Laverman is bestuurslid van stichting Tussen Vecht en Eem en is, als vrijwilliger, trekker van bovengenoemd project samen met een initiatief- en klankbordgroep vanuit het netwerk TVBE. Zij is al 30 jaar als vrijwilliger actief. Haar achtergrond is in 1 woord samengevat: cultuursociologisch en was werkzaam in diverse functies binnen de gezondheidssector, met interesse voor geschiedenis, sociale geografie.

Trompenburgh

[Dik Jager]

Een van de fraaiste landhuizen in 't Gooi is de Trompenburgh in 's-Graveland. Met zijn markante vorm (figuur 1) straalt het de grandeur uit van de 17de eeuw. Het ziet er uit als een schip met een koepel, een brug en omgeven door water en kleine eilandjes. De naam Tromp lijkt te verwijzen naar de bekende Nederlandse vlootvoogd Maarten Harpertsz. Tromp (1598-1653). Het landhuis hoort echter bij diens zoon luitenant-admiraal Cornelis Maartensz. Tromp, opdrachtgever voor de bouw. De naam Trompenburgh is pas door een latere bezitter is gegeven. In dit artikel schets ik het ontstaan, het eigendom en de bewoning van dit buiten.

Figuur 1

			KAVEL
SCHOONHOED			18
Ger. Kerk	weiland		19
	GROENLUST		
Trompenburgherbrug	Tromp. Vaart		
	TROMPENBURGH		20
	Noordersloot		
	GOOILUST		21
			22
	BOUWZICHT		23
	Brouwersvaart		
woningbouw	weiland		24
	BERESTEIN		25
	boerd. Lonsvaerder 1673		
Kroontjesbrug	Gooisevaart		
sportpark			26
weiland			27
	Hilversums Kanaal		
↑			
's-Gravelandse Vaart			

Figuur 2

Vierhonderd jaar geleden besluiten de Staten van Holland tot ontginning van wat nu 's-Graveland heet, maar toen een zogenaamd 'onland' was bij Kortenhoef en Ankeveen.

Een stuk van dit gebied wordt verdeeld in 27 kavels, elk ongeveer 20 morgen (= 20 hectare) groot. De kavels worden in 1634 onder een klein aantal investeerders verloot. De investering betreft het afgraven en verkopen van zand voor de uitbreiding van Amsterdam. Retour komt het grachtenafval van de hoofdstad, dit gebruikt men als opvulmateriaal en om de schrale grond vruchtbaar te maken. Een deel van de kavels wordt weiland; voorwaarde is ook dat er boerderijen en (land)huizen gebouwd worden. Het zuidelijke deel staat in figuur 2.

Tien landhuizen zijn nu nog te bewonderen: Boekesteijn, Gooilust,

Hilverbeek, Jagtlust, Schaep en Burgh, Spanderswoud, Sperwershof, Swaenen-burgh, Trompenburgh en Wolfsbergen.

Bij de loting krijgt de Amsterdamse burgemeester Andries Bicker (figuur 3) naast de noordelijk gelegen kavels 8 en 9 ook de kavels 20 en 21 toegewezen. Deze heer van Engelenburg is koopman, bewindhebber van de VOC, gedeputeerde der Staten-Generaal en kolonel in de schutterij. Hij is onder andere pelshandelaar, waardoor hij schatrijk is geworden.

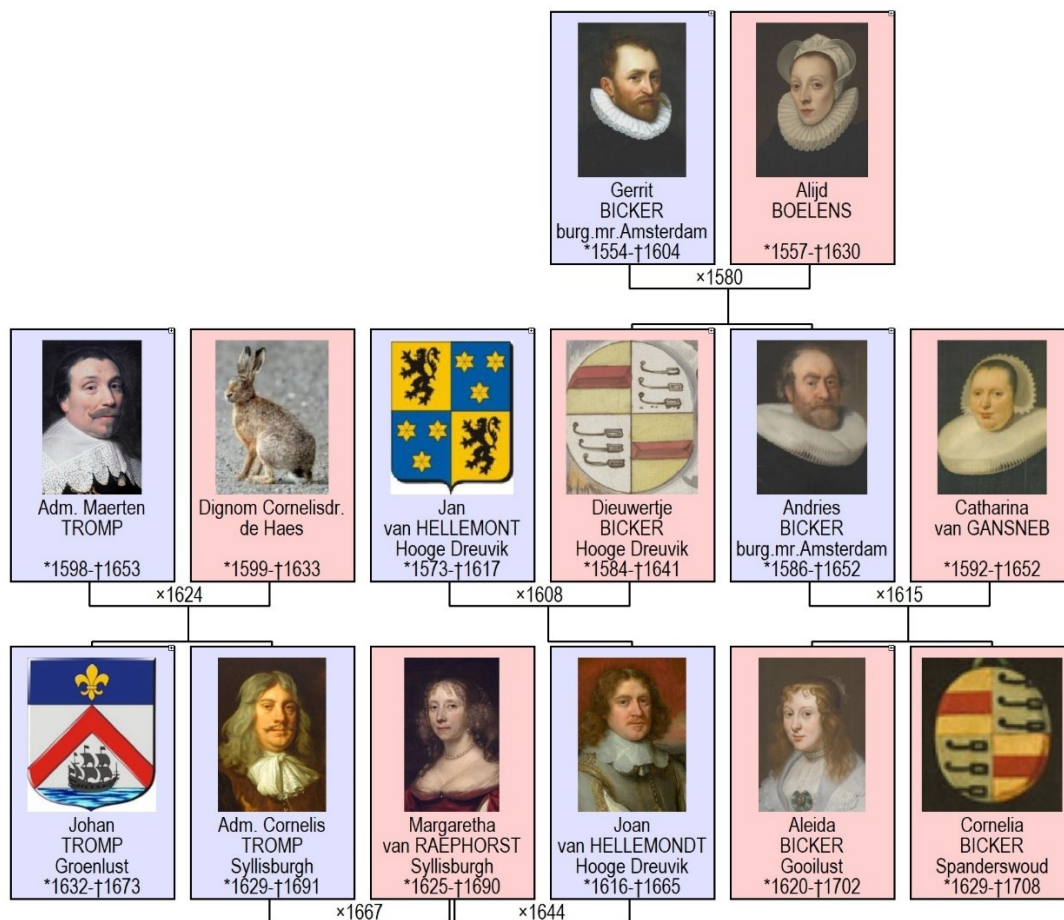
Andries Bicker is lid van het gelijknamige Amsterdamse regentengeslacht dat een halve eeuw lang het bestuur over de stad Amsterdam, over Holland en daarmee over de Republiek in handen heeft gehad. Halverwege de 17de eeuw - het hoogtepunt van de Republiek - hebben zeven leden van de familie Bicker een politieke functie. Na zijn overlijden in 1654 vallen de kavels toe aan de zoon van zijn zuster. Deze Joan van Hellemont is dan al meer dan 10 jaar namens zijn oom betrokken bij met diens 's-Gravelandse bezittingen (figuur 4).

Figuur 3

Op kavel 20 bouwt Joan in 1657 een hofstede 'Hooge Dreuvik'.

Na zijn overlijden trouwt zijn weduwe en enige erfgenaam Margaretha van Raephorst in 1667 met haar buurman, de zojuist ontslagen admiraal Cornelis Tromp.

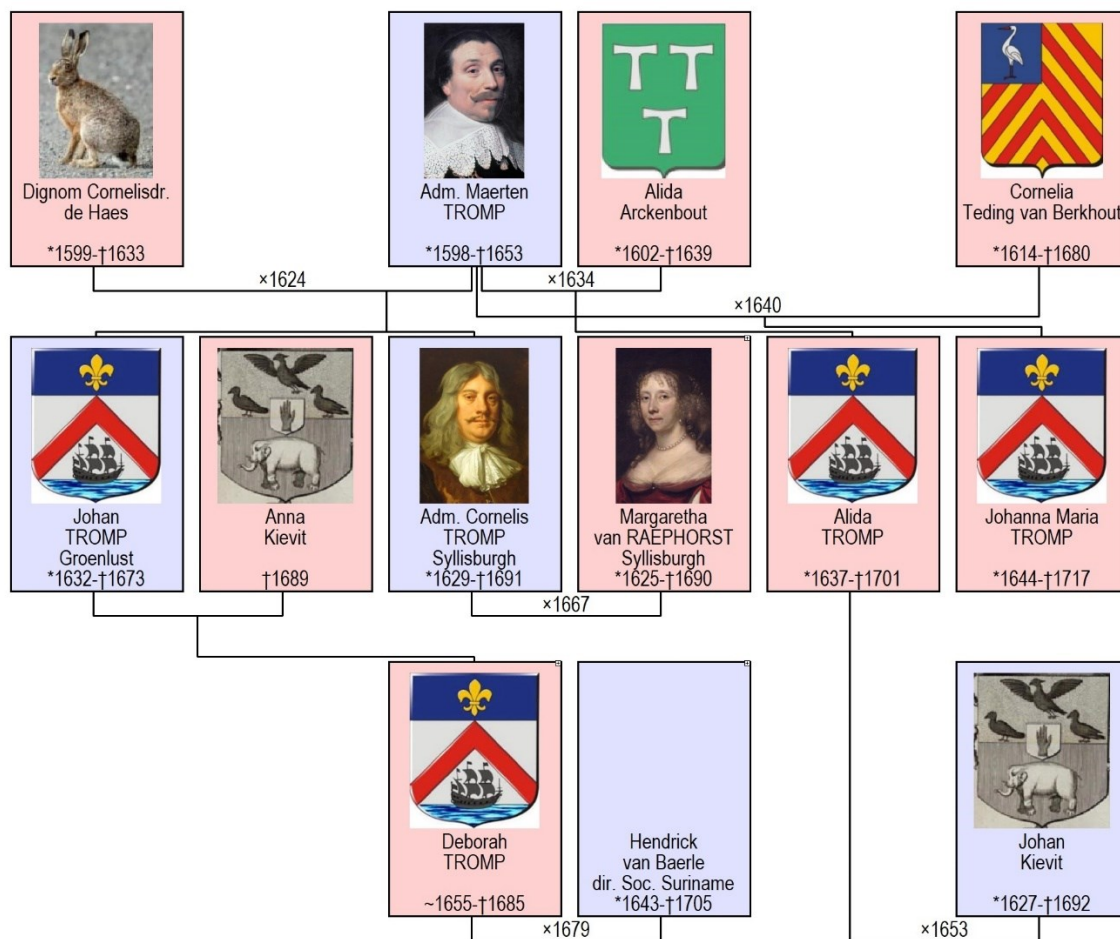

Figuur 4

Cornelis is dan ingetrokken bij zijn broer Johan, eigenaar van de kavels 18 en 19. In de zomer wonen zij in het landhuis Rondom Welgevalen, later Groenlust geheten. Cornelis koopt

enige jaren na zijn huwelijk de kavels van zijn broer erbij.

Ter vervanging van het huis Hooge Dreuvik, dat begin 1673 door het Franse leger in brand wordt gestoken, geeft Tromp opdracht om circa 1675 een door water omringd nieuw gebouw op te trekken. De architect is waarschijnlijk Daniël Stalpaert, de Amsterdamse stadsbouwheer. De koepelzaal met geschilderde zeeslagen waar Cornelis en zijn vader Maarten een rol spelen, is gebaseerd op die van Huis Ten Bosch. In 1678 komt het gereed. Cornelis noemt het **Syllisburgh**, naar zijn grafelijke titel 'Greffwe aff *Syllisborg*' die hij in 1676 van de Deense koning Christiaan V krijgt voor zijn hulp in de strijd tegen de Zweden. Regelmatig overbrugt Cornelis de iets meer dan 4 km afstand tussen zijn landhuis en de hoogste heuvel in de buurt. Vandaar kan hij zijn schepen op de Zuiderzee zien; de enkele bomen die er staan zijn nog niet zo hoog dat ze het uitzicht belemmeren. Deze Hilversumse heuvel krijgt later de naam de Trompenberg. In 1893 plaatst men er de watertoren op. Deze vormt het middelpunt van de huidige Hilversumse villawijk Trompenberg.

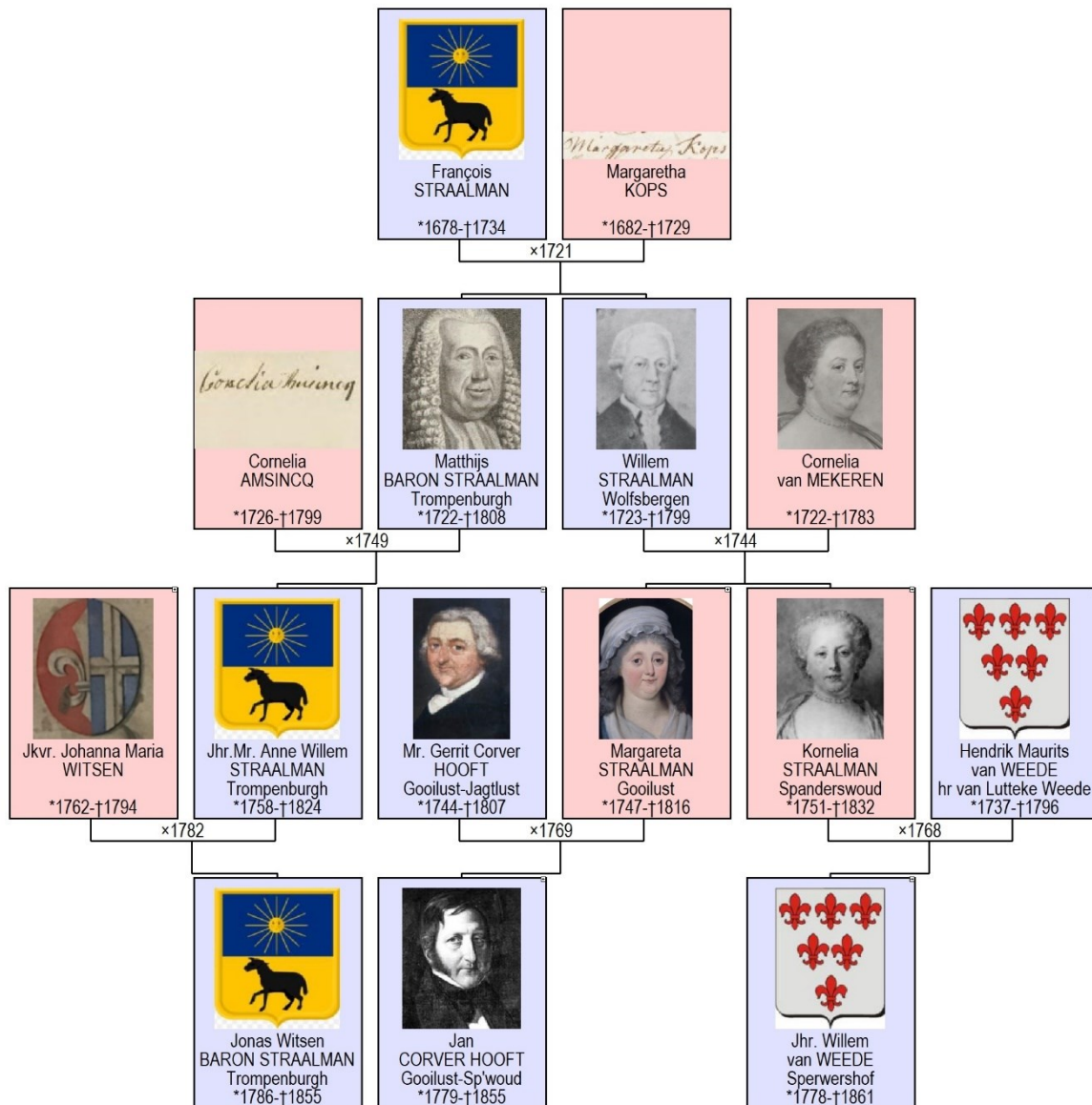

Figuur 5

Na de dood van Cornelis is een aantal kinderen van neven en nichten uit de drie huwelijken van Maarten Harpertsz. Tromp erfgenaam (figuur 5). Bijvoorbeeld die van broer en zus Kievit. In 1704 laten deze voor de veiling van het landgoed Syllisburg een tekening maken (figuur 6). Vergelijk deze figuur met figuur 1; het gebouw is nauwelijks veranderd.

Diens dochter Margaretha Straalman is met de eigenaar van Gooilust Gerrit Corver Hooft gehuwd. Zij trouwt dus de buurman van haar oom Matthijs. Zie figuur 8.

Na het overlijden van Matthijs Straalman in 1808 erft de tweede zoon Anne Willem het buiten. Zijn vrouw is Johanna Maria Witsen, dochter van Jonas Witsen, eigenaar van vier plantages in Suriname. Na de dood van Anne Willem in 1824 gaat het huis over op hun zoon Jonas Witsen baron Straalman. Al na drie jaar verkoopt hij het kavel (figuur 8).

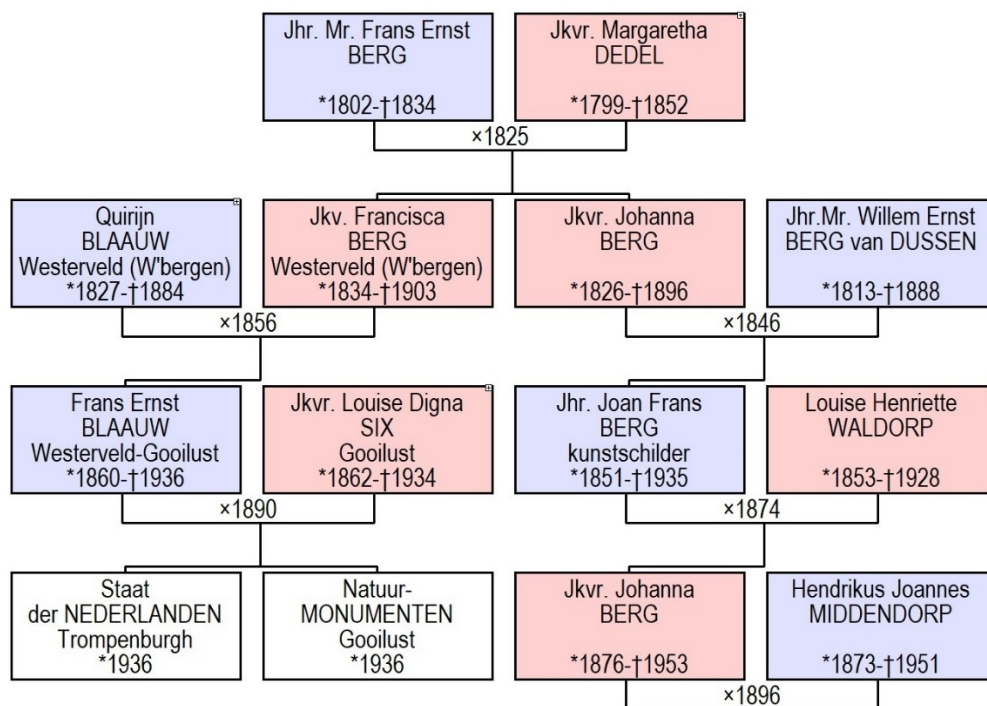

Figuur 8

De koper is Cornelis van IJsseldijk, koopman in Amsterdam. Als 53-jarige weduwnaar met schulden trouwt hij in 1821 de 40-jarige rijke Johanna Judith (Jansje) Zeelt. Hij herstelt het vervallen huis, maar overlijdt al in 1832. Zijn tweede vrouw verhuist na haar ongelukkige huwelijk weer naar het buiten Postwijk bij Baambrugge dat zij vóór haar huwelijk van haar dan overleden ouders erft. In 1835 verkopen zij en haar stiefdochter Johanna Egberta van IJsseldijk het huis aan Cornelis Jacobus van Bommel van Beukenburg.

Van 1861 tot 1904 is het huis in eigendom van diens (onder curatele gestelde) dochter Catharina van Bommel van Beukenburg. Haar curator verhuurt het huis aan verschillende personen zoals Salomon Backer (sinds 1873 eigenaar van Spanderswoud) en als laatste aan de pastoor van Kortenhoef.

Vanaf 1902 staat het leeg en verpaupert het. Na het overlijden van Catharina van Bommel komt het huis in mei 1904 op de veiling. De koper is buurman Frans Blaauw, mede-eigenaar van Gooilust en tot zijn huwelijk wonend op Wolfsbergen (toen Westerveld geheten). Ook hij verhuurt na een opknapbeurt het huis: de eerste jaren aan de kunstschilder Johan Wilhelm Kaiser, zoon van de directeur van het Rijksmuseum. Vervolgens woont de bekende schrijver Jacob van Lennep er. Van 1921 tot 1953 is het de woning van zijn achternichte Johanna E. Berg en haar man de commissionair Hendrik J. Middendorp (figuur 9).

Figuur 9

Figuur 10

Door een legaat van Frans Blauw wordt de Nederlandse Staat in 1936 de nieuwe eigenaar. De familie Middendorp-Berg blijft er tot hun dood wonen. In 1953 verhuurt de Staat het huis tot 2001 aan het echtpaar Houthoff-de Groot.

Vanaf 2006 is het in bruikleen bij het Rijksmuseum. Tien jaar later wordt Trompenburgh aan de Stichting Monumentenbezit verkocht.

In 2020 is deze stichting begonnen met de restauratie van Trompenburgh.

Er komen fraaie plafondschilderingen tevoorschijn (figuur 10). Door deze en andere onverwachte ontdekkingen duurt het werk langer dan verwacht.

Begin 2026 brengt men de tuin terug zoals deze er in de 17de eeuw uitgezien heeft, inclusief de oude rassen van de fruitbomen. De eilandjes krijgen weer hun oorspronkelijk vorm en het water voor de ingang wordt verbreed. Duurzame maatregelen moeten er voor zorgen dat het huis ook in de winter aangenaam voor de bezoekers is.

Dank zij het echtpaar Tromp-Raephorst (figuur 11 en 12) kunnen wij straks genieten van een fraai klein museum (Rijksmonument) dat het roemruchte maritieme verleden van Holland verbindt met de natuur van de tot 's-Gravelandse buitenplaatsen gemaakte 'onlanden'.

Figuur 11

Figuur 12

Afbeeldingen

Figuur 1 Still uit video van Stichting Museumbezit

Figuur 2 Deel van Excelbestand door auteur

Figuur 3 Uitsnede schilderij door Bartholomeus van der Helst in 1642, Rijksmuseum Amsterdam

Figuur 4 (evenals figuren 5, 8 en 9 - geneagram gemaakt in GensDataPro door auteur

Figuur 6 Kaart door H. Post (uitg. R, en I, Ottens) 's-Graveland omstreeks 1725

Figuur 7 Museumlandschaft Hessen-Kassel te Kassel

Figuur 10 Foto auteur

Figuur 11 en 12 Schilderij door David van der Plas circa 1680, Museum Rotterdam

Bronnen

400 jaar 's-Graveland door I. de Ronde (uitg. Verloren Hilversum 2025)

De buitenplaatsen van 's-Graveland door H. Tromp en J. Six (uitg. Kerckebosch Zeist 1975)

Verschillende artikelen uit In de Gloriosa, tijdschrift van de Historische Kring 's-Graveland, Kortenhoeve en Ankeveen

https://www.digibron.nl/viewer/collectie/Digibron/id/OudePaden_20200301_020_ART_Soo_1_CID001

<https://monumentenbezit.nl/monumenten/buitenplaats-trompenburgh/>

<https://www.trompenburgh.nl/>

<https://www.amstelveenweb.com/fotodisp&fotodisp=2704>

<https://trompenburgh.hansschouten.nl/>
<https://nl.wikipedia.org/wiki/Trompenburgh>
https://nl.wikipedia.org/wiki/Cornelis_Tromp

Digitale nalatenschap

[Anne Schley]

Er zijn bijna geen mensen meer te vinden die niet op internet zitten, we maken allemaal wel eens gebruik van Facebook, Whatsapp, X, Instagram, Pinterest, LinkedIn, Paypal, Mollie etc. Wat moet er gebeuren met je bestanden op je computer, laptop, externe harde schijf, Google Drive, Dropbox, OneDrive etc. Abonnementen moeten opgezegd worden. Gebruik een applicatie als Keepass, LastPass, 1Password etc. om je wachtwoorden en toegangscode's zoals DigiD vast te leggen, dat is handig voor de nabestaanden. Je nabestaanden hebben niet automatisch toegang tot jouw bestanden en gegevens, tenzij je dit juridisch geregeld hebt. Om ervoor te zorgen dat je digitale nalatenschap goed wordt geregeld is het verstandig om dit tijdens je leven vast te leggen. Bibliotheken geven vaak een lezing over dit onderwerp.

In de AVG is opgenomen hoe organisaties moeten omgaan met je digitale privacy, maar daar staat ook in dat deze alleen geldt voor 'natuurlijke personen' en dus niet voor mensen die overleden zijn. Het gevolg is dat je na je overlijden geen recht meer hebt op privacy.

- Leg vast welke accounts en apparaten je hebt
- Wat ermee moet gebeuren
- Wie toegang krijgt
- Maak een testament waarin je deze dingen deelt.

Download deze checklist: <https://digitaalsamenleven.nl/app/uploads/2024/12/Checklist-DND-2.0.pdf>

Onderwerpen waar je aan moet denken bij digitale toegang tot:

- Apparaten zoals: computer, telefoon of tablet
- Backups van je bestanden en foto's
- Belangrijke accounts: Google, Dropbox, Onedrive, Microsoft account, Apple-ID
- Belasting
- Bestelwebsites
- Cloud
- DigiD en MijnOverheid
- Executeur benoemen en zorgen dat deze na je overlijden toegang krijgt
- Internet bankieren
- Internet of mobiele providers
- Sociale media
- Testament – Registratie Nationaal Overledenenregister

- Verklaring van erfrecht
 - Verzekeringen: aansprakelijkheid, inboedel, rechtsbijstand, auto, overlijdensrisico, uitvaart of levensverzekering
-

Stamboom publiceren

[Anne Schley]

Heb je een stamboom en wil je die graag met anderen delen? Goed nieuws: op [Genealogie.nu](https://www.genealogie.nu) kun je jouw stamboom laten publiceren! Van persoonlijk project naar gezamenlijk platform.

Wat ooit begon als een persoonlijke website over genealogie, is inmiddels uitgegroeid tot een breder platform. De bedoeling van Genealogie.nu is om uit te groeien tot een plek waar iedereen zijn of haar genealogische gegevens kan publiceren en delen, als alternatief voor de grote commerciële sites. Naast de stambomen is er ook ruimte voor artikelen over genealogie. Verschillende [auteurs](#) hebben al bijdragen geleverd, en dat aantal groeit gestaag.

Zoek je een plek om stamboomgegevens te publiceren?

Dat kan vanaf nu op Genealogie.nu! [Stamboomonderzoek](#) doe je samen: elkaar op weg helpen geeft voldoening en jouw kennis delen maakt dat jouw onderzoek echt nut heeft voor anderen.

Hoe werkt het?

Het aanleveren van een stamboom gaat eenvoudig:

- Lever je gegevens aan in een GEDCOM-bestand, het standaardformaat voor genealogische data. Een GEDCOM-bestand kun je maken met vrijwel elke stamboomsoftware die je gebruikt. Als je gebruik maakt van MyHeritage of GenealogieOnline kun je ook daar je GEDCOM-bestand downloaden.
- De beheerder van de site zorgt vervolgens voor de plaatsing.
- Heb je later aanvullingen of correcties? Dan kun je gewoon een nieuw GEDCOM-bestand sturen; de oude versie wordt vervangen door de nieuwe. Zo blijft jouw stamboom actueel en kunnen bezoekers altijd de meest recente versie raadplegen.
- Je gegevens zijn vindbaar via de centrale zoekfunctie van Genealogie.nu. Gegevens op Genealogie.nu worden automatisch ook door [Stamboomzoeker.nl](https://www.stamboomzoeker.nl) geïndexeerd. Daarmee zijn je gegevens nog makkelijker door anderen te vinden.
- Bekijk de [lijst met stambomen](#).

Samen bouwen aan een alternatief

Publiceren is gratis. Genealogie.nu wil een vrij toegankelijke bron zijn voor genealogisch onderzoek – een plek waar kennis, data en verhalen samenkomen zonder commerciële drempels.

Wil je meedoen? Stuur dan je GEDCOM-bestand in, of deel een interessant artikel over je onderzoek, familiegeschiedenis of een genealogisch onderwerp dat je bezighoudt.

Wil je jouw stamboom publiceren of meer weten?

Neem contact op via info@fasol.nl.

Naturalisaties van 1850 tot 1934

[Anne Schley]

Naturalisatie is het toekennen door een staat van het staatsburgerschap aan personen die oorspronkelijk een andere of in het geheel geen nationaliteit bezaten.

Ad van Moolenbroek (overleden in 2015) voormalig bestuurslid van stichting Historisch Genootschap Valkenswaard heeft dit overzicht gemaakt. Deze stichting heeft jaren geleden haar activiteiten beëindigd en is ontbonden. De WGOD is hem en de stichting veel dank verschuldigd voor het ter beschikking stellen van de gegevens.

Via de onderstaande zes links op de website van de [WGOD](http://www.wgod.nl) kunt u in een alfabetisch overzicht kijken of uw voorouder voorkomt tussen de **11.000 naturalisaties** in de periode 1850 tot 1934.

Er is een alfabetische onderverdeling gemaakt op achternamen:

- [aak-des](#)
- [det-hen](#)
- [hep-lam](#)
- [lan-pes](#)
- [pet-spe](#)
- [spi-zwi](#)

Hongaarse Archieven

[Anne Schley]

Voor mensen met Hongaarse voorouders is de volgende website een aanrader.

[HUNGARICANA](#) is een gemeenschappelijke website van Hongaarse archieven, musea en bibliotheken, beheerd door de Bibliotheek van het Parlement van Hongarije (*Országgyűlési Könyvtár*).

De digitalisering werd de afgelopen jaren gefinancierd door het NKA (*Nationaal Cultureel Fonds van Hongarije*), en het belangrijkste doel is om het culturele erfgoed van Hongarije op één plaats te publiceren: databanken, archieven, documenten, afbeeldingen, kaarten, enzovoort.

Momenteel leveren meer dan 100 instellingen gegevens aan, waaronder sommige uit het buitenland.

Dankzij dit project, de steun van het Múzeumi Kollégium en de toegewijde samenwerking van deelnemende instellingen, is de ansichtkaartendatabase erin geslaagd haar grenzen te overschrijden en verder te reiken dan de muren van musea. Fysieke afstand vormt geen belemmering meer om de collecties te doorbladeren, aangezien deze zijn geïntegreerd in één gemeenschappelijke databank, genaamd *Postcards*. Deze initiatief wil ook andere instellingen – zoals musea, archieven, bibliotheken, maar ook particuliere verzamelaars – aanmoedigen om hun collecties te delen, zodat het Hongaarse erfgoed voor iedereen toegankelijk wordt.

Een ander kenmerk dat Hungaricana bijzonder maakt, is de weergave van historische kaarten met behulp van GIS-technologie (*Geographic Information System*). De verwerkte kaarten zijn enerzijds afkomstig uit de Oostenrijkse Staatsarchieven (1e en 2e militaire opmetingen, schaal 1:28.800, met de hand getekende kaartbladen), en anderzijds zeer gedetailleerde en nauwkeurig bewerkte kadastrale kaarten uit de Hongaarse en Kroatische archieven (schaal 1:2.880). De georeferende kaarten kunnen zowel in 2D- als 3D-synchronisatie worden bekeken en bovendien geplaatst worden op een actuele Google Map of OpenStreetMap.

Georefereren: een nieuw leven voor oude kaarten

Je legt virtueel een oude kaart over een moderne kaart. Dat is wat je doet met georefereren. Daarna kun je oud en nieuw met elkaar vergelijken. De georeferende kaartlagen tonen zo veranderingen in de tijd. Daarnaast zijn de oude kaarten beter te analyseren en daardoor geschikter materiaal voor onderzoek. De georeferende kaarten zijn direct te gebruiken in je eigen geografische software en eenvoudig te vinden via een interactieve wereldkaart.

Naast de militaire opmetingen en kadastrale kaarten bevat de databank ook oude stadskarten van Boeda en Pest, waarop de infrastructurele ontwikkeling van de Hongaarse hoofdstad te volgen is.

Hungaricana is ook uniek dankzij zijn metadatabanken en afbeeldingen (kopieën van oorkonden, urbaria, notariële akten, kaarten, enz.) die oorspronkelijk afkomstig zijn van het Hongaarse Archiefportaal, en vooral omdat deze gelijktijdig kunnen worden doorzocht met andere databanken van verschillende musea (zoals *Herbarium Kitaibelianum*) en bibliotheken (zoals *Oude Hongaarse Bibliotheek I*).

[Voornaamste bijdragers:](#)

- Primary content bijdragers
- Archieven
- Bibliotheken
- Musea
- Kerkelijke instellingen
- Buitenlandse instituten
- Andere bijdragers

De belangrijkste databanken:

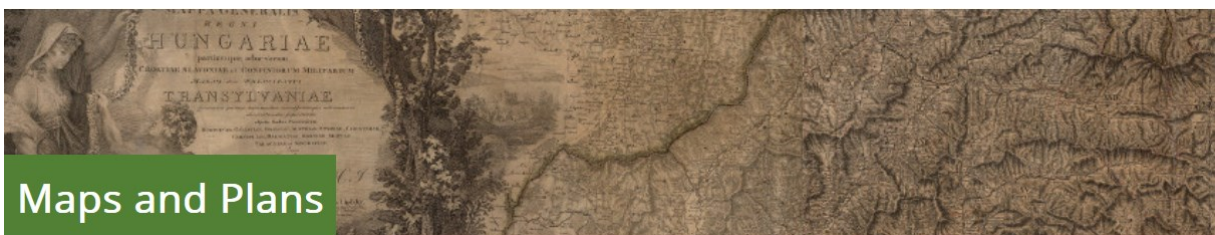
- [Galerij](#): meer dan 300.000 ansichtkaarten

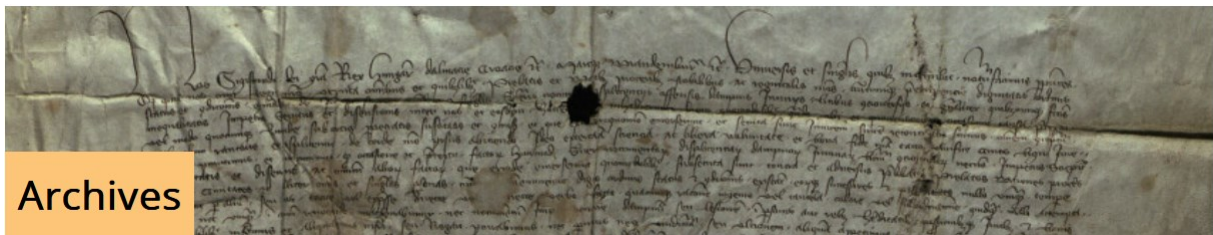
- [Bibliotheek](#): publicaties van archieven, musea en bibliotheken

- [Kaarten](#): unieke historische kaarten uit de grootste Hongaarse collecties

- [Archieven](#): middeleeuwse oorkonden, notariële akten, strafzaken, civiele rechtszaken, enzovoort

Archives

- [Budapest Time Machine](#)

Budapest Time Machine

- [Volksmuziek](#)

Folk Music

Bronnen:

[Hungaricana](#)
[Universiteit van Utrecht](#)

Evenementen in 2025 en 2026

Voor al onze activiteiten kijk in de afdelingsagenda:
ngv-afdelingen.nl/goi/agenda

Voor alle landelijke NGV cursussen en evenementen kijk op: ngv.nl/academie

Ledenaantal

Het ledenaantal bedraagt: 141

Colofon

Nederlandse Genealogische Vereniging. Opgericht 1 juli 1946.

Correspondentieadres: NGV, Postbus 50, 3980 CB, Bunnik

Bibliotheek en andere diensten: Kosterijland 3, 3981 AJ, Bunnik

Openingstijden: 1e en 3e donderdag en 2e zaterdag van de maand van 10:00-16:00 uur op afspraak.

Afdeling Gooiland. Opgericht 30 maart 1949.

De afdeling omvat de gemeenten met de postcodes: 1200 t/m 1279, 1400 t/m 1419 en 3630 t/m 3639.

Dit zijn de (deel)gemeenten Hilversum, Loosdrecht, Kortenhoef, 's-Graveland, Ankeveen, Laren, Blaricum, Huizen, Naarden, Bussum, Nieuwersluis, Loenen a/d Vecht, Loenersloot en Vreeland.

Alle bijeenkomsten zijn in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, Hilversum.

Voor bereikbaarheid: <https://delichtbron.nl/contact/>

Dit afdelingsblad wordt digitaal toegezonden aan de leden van de NGV, afdeling Gooiland en aan de leden van andere afdelingen, die een bijkomend lidmaatschap zijn aangegaan.

Het blad verschijnt viermaal per jaar.

Gooise Sporen online: Koninklijke Bibliotheek ISSN: 2950-5607

Website afdeling Gooiland: <https://www.ngv-afdelingen.nl/goi/>

NGV-website: <https://www.ngv.nl/>

Deze afdeling is ook actief op Facebook als '[Ngv Gooiland](#)' en op X: @NGV_GOOI

(https://x.com/ngv_gooi) en op BlueSky :@ngv-gooi.bsky.social

(<https://bsky.app/profile/ngv-gooi.bsky.social>).

Bestuur:

Voorzitter: Louis Heinsman, Van der Zaenlaan 49, 1215 SJ, Hilversum, 035-6233785,

email: voorzitter-goi@ngv.nl

Secretaris: Dik Jager, Steijnlaan 13-B, 1217 JR, Hilversum

email: secretaris-goi@ngv.nl

Penningmeester: Maarten van Mourik, Neuweg 453, 1215 JC, Hilversum, 035-6219269

email: penningmeester-goi@ngv.nl

Redactie Afdelingsblad: Anne Schley-de Bruin, Zuidereinde 197, 1243 KW 's-Graveland

email: redactie-goi@ngv.nl

Webredactie: Anne Schley-de Bruin, email: webredacteur-goi@ngv.nl

Kopij: mocht u kopij willen aanleveren, dan is dat zeer welkom. Artikelen het liefst als platte tekst, dus zonder opmaak. Foto's en dergelijke separaat meesturen als jpg-bestand. Graag mailen naar: redactie-goi@ngv.nl